

A középszintű érettségi vizsga témakörei

A középszintű érettségi vizsga témaköreit minden érintett tantárgy vonatkozásában az adott tantárgy kerettanterve tartalmazza.

A tanuló teljesítményének írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

I. Az ismeretek számonkérésének, a tanuló teljesítménye értékelésének követelményei és formái

A) Követelmények:

- > Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott.
- > A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése.
- > Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák javítására.
- > A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás-képesség-teljesítmény egységében kell értékelni.
- > Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy, vagy szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét).
- > A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv.

B) Az értékelés formái:

A tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük.

A szaktanár a tanuló teljesítményét, előmenetelét

- a) heti egy órás tantárgynál félévenként legalább három érdemjeggyel,
- b) heti kettő vagy három órás tantárgynál havonta legalább egy érdemjeggyel,
- c) heti három óránál magasabb heti óraszámú tantárgynál havonta legalább kettő érdemjeggyel értékeli.

Az értékelés legyen folyamatos:

- > visszajelzés a diáknak a zökkenőmentes továbbhaladás érdekében,
- > jelzés a szülőknek a diák adott tantárgybeli előmeneteléről.

A folyamatos értékelés fajtái:

- > órai értékelés (szóban az órai munka, az aktivitás visszajelzésére),
- > szóbeli felelet értékelése,
- > gyakorlati, illetve manuális tevékenység értékelése osztályzattal és szóban

- (készsgtárgyak teljesítményének értékelésére),
- > írásos értékelés (írásbeli munka minősítésére: osztályzat + hozzáfűzött megjegyzések, tanácsok),
 - > szülőknak üzenő füzet vagy ellenőrző útján küldött jelzés a feltűnően gyenge, vagy - esetleg - a kiemelkedően jó teljesítményért.
 - > félévi és tanév végi

Az értékelés módja:

A 9-12. évfolyamon a tanulók munkáját minden tantárgyból év közben érdemjegyekkel, a félév és a tanév végén osztályzattal minősítjük.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

Jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Kiemelkedő tantárgyi teljesítmény félév és tanév végi osztályzata: kitűnő (5).

Az értékelési rendszer jellemzői:

- * egységes, egyszerű és áttekinthető,
- * differenciált, egyénre szabott,
- * kiszámítható,
- * objektív és elfogulatlan: skatulyázás nélkül jelzi a sikert is, és a kudarcot is,
- * elismeri a szorgalmat és a tehetséget,
- * reális hiteles információt nyújt a szülő, a tanuló, az iskola számára.

Az értékelés típusai:

A tanulók értékelésénél a pedagógiai gyakorlatban általánosan elterjedt három értékelési típust alkalmazzuk:

- A *diagnosztikus* értékelés célja a helyzetfeltárás, az „induló” tudás megállapítása. Ezt az értékelési típust használjuk a 9-es tanulók bemeneti tudásszintjének megállapítására, ill. egy új osztály, tanulócsoporthoz, vagy egy új anyagrész tanításának megkezdésekor. A diagnosztikus értékeléssel információkat szerzünk arra vonatkozóan, hogy diákjaink hol tartanak a tantervi követelmények elsajátításában. A diagnózis alapján döntünk arról, hogy munkánkat hogyan kezdjük, illetve folytassuk a vizsgált tanulócsoporthoz és ezzel érdemben megalapozzuk a tanítási stratégiát.

A diagnosztikus felméréseket százalékból kifejezett mérőszámmal értékeljük, ezekre érdemjegyeket nem adunk (Ennek ellenére a szaktanár a jól sikerült felmérésekre a százalékos mérőszám alapján adható (jó, ill. jeles) érdemjegyeket – jutalmazás, motiválás céljából – megadhatja a tanulóknak.) , de a felmérés következtetéseit a diákokkal megosztjuk.

- A *formatív* (formáló-segítő) értékelés a tananyag feldolgozása *közbeni* segítségnyújtást tűzi ki célul. Ez a fajta szaktárgyi értékelés visszajelez egyrészt a tanuló felé arról, hogy teljesítménye mennyire felel meg a tanár igényének, másrészt a tanárnak arról, hogy munkája mennyire eredményes; következtetést enged arra, hogy mely tevékenysége korrigálandó vagy hibás. Mindezeket túl a formatív értékelés eredményei a szülő is tájékoztatják arról, hogy gyermeke teljesítménye az elvárásunknak mennyire felel meg.

A formatív értékelés során adott érdemjegy nem *minősíti* a diákot, hanem segít, irányít.

- A *szummatív* értékelés egy oktatási szakaszt lezáró minősítés. Ez az értékelés összegző minősítést ad arról, hogy valamely tanulmányi szakasz, pl. tanév vagy az iskolai tanulmányok végén a diák hogyan tett eleget a tanulmányi követelményeknek. A szummatív értékelés leggyakoribb formái a félévi és év végi osztályzat, valamint a különböző vizsgákon adott érdemjegyek.

Mindhárom értékelési eljárás történhet szóbeli vagy írásbeli felmérés által.

Az ellenőrzés fajtái:

- > szóbeli feleltetés,
- > házi feladat, füzetvezetés ellenőrzése,
- > írásbeli számonkérési formák:
 - írásbeli felelet (egy anyagrészből),
 - beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat kitűzése,
 - röpdolgozat (bejelentés nélkül, aznapi házi feladatból),
 - dolgozat (előző órán bejelentett, kisebb anyagrészből),
 - témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő).
- > a tanuló produktumának (pl.: testneveléssel összefüggő mozgásforma előadása) ellenőrzése.

A) A tanuló írásbeli beszámoltatásának formái:

- a) témazáró dolgozat: egy teljes tantervi téma számonkérésére szolgáló, egy tanórát kitöltő, az ismeretek felidézését és alkalmazását egyaránt megkövetelő írásbeli számonkérési forma, a témazáró dolgozatban szereplő feladattípusok arányai megfelelnek a tananyag és a tantervi követelmények belső arányainak;
- b) egyéb dolgozat: egy tantervi téma valamely részének számonkérésére szolgáló, legfeljebb egy tanórát kitöltő írásbeli számonkérési forma, amelyben az ismeretek felidézése az alkalmazástól függetlenül vagy azzal együtt is számon kérhető;
- c) Az év eleji, félévi, év végi felmérések alapvetően diagnosztikai célt szolgálnak: a tanulók tudásának, készségeinek szintjét mérik. E felmérők csak akkor osztályozhatók, ha megfelelő ismétlés, gyakorlás után került sor rájuk.

A tanuló tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük.

Teljesítmény

0 – 33 %	elégtelen (1)
34 – 50 %	elégséges (2)
51 – 75 %	közepes (3)
76 – 90 %	jó (4)
91 – 100 %	jeles (5)

Ha a szaktanár a meghatározott ponthatárok alkalmazása során szükségesnek látja, az adott osztályban, csoportban az egyes ponthatárokat legfeljebb három százalékkal lefelé vagy felfelé módosíthatja.

B) Az írásbeli beszámoltatás korlátai, a tanulók tudásának értékelésben betöltött szerepe, súlya

1. Az írásbeli beszámoltatás szerepe, súlya

- a) A számonkérési, értékelési formák (szóbeli, írásbeli) helyes aránya a pedagógia örök dilemmája. A képesség és készségfejlesztés követelménye a két forma egyenlő arányát kívánná. A magas osztálylétszámok, a mennyiségében és sokféleségében egyre bővülő közvetítendő ismeretanyag elsajátításának pontos ellenőrzése az írásbeli számonkérést részesíti előnyben. Ugyanakkor a tanulók kifejezőkészségbeli hiányosságai, a felgyorsult élettempó hatására kialakult rövidített, szinte csak jelzésszerű - az egyedi, választékos stílust nélkülöző - beszédjük az iskola felelősségét növeli ezen a téren.
- b) A témazáró dolgozatok - kétszeres súllyal való értékeléséről a szaktanár dönt a munkaközösség véleményének figyelembevételével. A szaktanár a tanév elején tájékoztatja a tanulókat arról, hogy melyek azok a tanulói teljesítmények, amelyeket a félévi és a tanítási év végi osztályzatok kialakításánál kétszeres súllyal fog figyelembe venni. Ilyen teljesítmény értékelésekor a naplóba és a tanuló ellenőrzőjébe piros színnel megkülönböztetett érdemjegy kerül. Az osztályzatok kialakításánál más súlyozást nem alkalmazunk.
- c.) Témazáró dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb egy héttel a dolgozatírás előtt bejelenti, a dolgozatot két héten belül kijavítja, egy napon kettőnél több témazáró dolgozatot nem íratunk.
- d.) Egyéb dolgozat íratását a szaktanár legkésőbb az előző tanítási órán bejelenti, a dolgozatot két héten belül kijavítja;
- e.) A szaktanár egy tantárgyból nem írat újabb dolgozatot mindaddig, amíg az előző dolgozatot kijavítva ki nem adta a tanulóknak.
- f.) A félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés alapján született érdemjegyekből azokból a tantárgyakból, amelyek alkalmasak a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésére.
- g.) A diákok írásbeli dolgozatait, beszedett füzetét, beadott munkáját (házi dolgozatok, tanulói kutatómunkák anyaga) rövid időn belül értékelni, javítani kell.

Az írásbeli beszámoltatások formái:

- írásbeli felelet kisebb tanítási egység anyagának számonkérésére szolgál
- a témazáró dolgozat egy nagyobb tanulmányi egység számonkérése
- házi dolgozat: egy téma feldolgozása megadott szempontok szerint, forrásanyagok felhasználásával / önálló kutatás/

Az írásbeli beszámoltatások rendje:

Az írásbeli felelet bármely tanítási órán használható, a napi tananyag számonkérésére.

Egy témakör feldolgozása, összefoglalása után, témazáró dolgozatot írnak a diákok. A szaktanár előre jelzi a tanulóknak, és kellő időt ad a felkészülésre.

Házi dolgozatot készítenek a gyerekek, az arra alkalmas tananyag feldolgozásánál. Előnye a motiváció növelése, a könyvtár és internet használat megkedveltetése.

Az írásbeli beszámoltatások korlátai:

- írásbeli feleletek számát általában nem korlátozzuk, csak annyiban, amennyiben a tantervekben a munkaközösségek limitálják a feleletek számát
- témazáró dolgozatok számát szintén a tantárgyi tantervek tartalmazzák

- házi dolgozat: a tantárgy jellegétől függően használhatjuk, de egy tanuló félévente maximum tantárgyanként csak egyet készíthet.

Az írásbeli beszámoltatások rendjét konkrétan tanév elején az adott osztályban tanító pedagógusok közössége határozza meg, és rögzíti tanmeneteiben, majd a témazáró dolgozatok várható időpontjait, a tanulók tudomására hozza.

Általánosan be kell tartani, hogy a tanuló legfeljebb három témazáró dolgozatot írhat egy napon, amelynek időpontját a szaktanárok egy héttel korábban bejelentik.

Az osztályzatok minimális száma félévenként három osztályzat. Az osztályzatok minimális száma a heti óraszámok függvénye:

1 óra/hét	3 db osztályzat
2 óra/hét	4 db osztályzat
legalább 3 óra/hét	5 db osztályzat

Csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánk csoportbontást alkalmaz az idegennyelvi képzés esetében, ahol a két oktatott nyelv angol, illetve német nyelv. Ennek meghatározása az általános iskolában tanult idegen nyelv alapján történik, illetve bizonyos szakmák esetén adott a tanult idegen nyelv. Csoportbontás lép még föl az informatika, matematika, magyar nyelv és irodalom tantárgy esetében a tanulói létszám alapján.

A településen élő nemzetiségek kultúrájának ismertetése

Városunkban és környékünkön többségében a roma nemzetiséghez tartozó lakosok élnek, ezért a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére, a roma nemzeti kultúrájának megismerésére szolgáló tananyag oktatását a történelem és a magyar tantárgyakhoz integráltan, azok kerettantervébe beépítve valósítjuk meg.

Egészségnevelési és környezetnevelési elvek, programok, tevékenységek

(1) Alapfogalmak

Mi az egészség?

- Testi, lelki, szociális jól-lét állapota, nem a betegség hiánya
- Alkalmazkodóképesség a környezet változásaihoz
- Összhang a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségek közt.
- Kiteljesedése az egyén társadalmi integrációjától is függ (család, iskola, más közösségek)

Egészségnevelés:

A tanulók egészségkultúráltsági szintjének emelésével egyidejűleg olyan tevékenység kialakítása, amely az ismereteket aktív magatartássá formálja.

Egészségfejlesztés és egészségmegőrzés:

Magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, mentálhigiéne, az önéngítés és egészségmegőrzés feladatait, módszereit.

(2) Az egészségnevelés célja:

Az egészség mint elfogadott érték épüljön be az iskola mindennapjaiba. A nevelés során növekedjen a tanulók felelősségérzete önmaguk, mások és környezetük iránt. Célunk, hogy megtanítsuk diákjainkat az egészségügyi szolgáltatások helyes és célszerű igénybevételére, a szűrővizsgálatokon való rendszeres és önkéntes részvételre, valamint egészségmegőrzésre.

Célunk továbbá az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, a sport egészségmegőrző szerepének népszerűsítése, tudatosítása. Programunk tartalmazza a mindennapi testedzés megvalósítására szolgáló programot is.

(3) Az egészségnevelés alapelvei:

- a szellemi, a testi és a lelki nevelést egyformán fontosnak kell tekinteni
- tervszerű, szervezett, rendszeres tevékenység
- kiterjed minden tanulóra
- résztvevője az iskola minden dolgozója
- helyes cselekedésre serkentő
- segíti az „egészséges iskolai légkör” kialakulását
- személyiség megerősítése
- csoportfelelősség területét szélesíti, bővíti (iskolavezetés, tanár, diákcsoport)

(4) Egészségnevelés, fejlesztés területei:

A. /Testi nevelés:

- személyi higiéné
- környezet higiéné
- környezetvédelem
- testnevelés- és sport - több mozgás
- egészséges táplálkozás
- balesetek megelőzése
- elsősegélynyújtás
- időben orvoshoz fordulni – szűrővizsgálatok
- megelőzésre nevelés

- biztonság igénye
- szexuális nevelés (szerelem, házasság, nem kívánt terhesség)
- életkorral járó biológiai sajátosságok

B. /*Pszichohigiénés nevelés:*

a./ Egészséges életvezetés

- napi és heti életritmus
- alvás, tanulás, munka, játék
- ellenállni a reklám nem kívánatos hatásainak
- fogyasztói szokások
- pozitív értékrend kialakítása
- a jó közérzet, a boldogság és sikeresség szükségletének kontrollálása - belső harmónia

b./ Stresszelhárítás

- apróbb sikertelenség elviselése
- konfliktusok megoldása, problémamegoldás
- önismeret, éntudat
- dönteni tudás

c./ Deviancia megelőzése

- szenvedélybetegségek megelőzése
- dohányzás-, alkohol-, drogtagadás
- társas kapcsolatok egészségi, etikai kérdései

d./ Érzelmi nevelés

- az életkorral járó pszichohigiénés életmódi tennivalók
- érzelmeket felismerni, kifejezni saját erőnyeit, gyengéit felmérni, érzéseket kezelni
- empátia-képesség fejlesztése, segítőkészség, felelősségérzet, akaraterő fejlesztése

C. /*Szociális higiénés nevelés:*

a./ Kedvező társas kapcsolatok építése, fenntartása

- barátságok kialakítása
- kommunikáció fejlesztése
 - kreativitás, aktivitás, együttműködés, vitakultúra fejlesztése, megtartása
 - etika, érték szabályok kialakítása, korlátokat felállítani és elfogadni (házirend)
- szerepfeszültségek feloldása, érintkezési zavarok megelőzése
- társadalmi izoláció megelőzése (hátrányos helyzetűek)
- társadalmi támaszok (család, barát, egyesület, kisközösség, ...) fontossága, előnyei

(5) Az egészségnevelés színterei

A. /*Tanítási órákon*

Minden oktató képes arra, hogy szaktárgyába megtalálja az egészség propagálásának lehetőségeit és ezeket építse be a tananyagba. Ezt a kerettanterv sok helyen elő is írja a tantárgyak tartalmi részében. A biológia, kémia, technika, természetismeret, rajz, irodalom tantárgyak pedig különösen alkalmasak célkitűzéseink megvalósítását segíteni. Az iskolában dolgozó minden pedagógus és alkalmazott személyes példamutatása is hirdesse az egészségnevelés fontosságát.

B/ Egészségnevelés a testnevelés órákon

- A helyi tanterv szerint a testnevelés tantárgy oktatásának: gimnasztika, atlétika, torna, két szabadon választott labdajáték, küzdősportok, úszás, szabadidős sportok
- Az életmód és tartási rendellenességek gyakorisága miatt órák elején tartásjavító gerinctorna bevezetése.
- A tanulók általános fizikai teherbíró képességének mérése (évente kétszer)
- Minőség-ellenőrzés: a tanulók egységes mérése, értékelése, és minősítése
- Az iskolaorvos és védőnő vizsgálati módszereinek, illetve adatainak kibővítése, hogy felvilágosítást kapjanak a tanulók funkcionális állapotáról.

C/ Egészségnevelés az osztályfőnöki órákon

Az osztályfőnök összefogja, egységben láttatja a szaktárgyak idevágó, de szerteágazó ismereteit és az életvezetés tudatosságára nevel. Cél a lelki egészség erősítése és fejlesztése, a szükséges prevenciós folyamatok és tevékenységek kialakítása.

Ilyenek pl. a táplálkozási szokások, a szükségtelen „túlsomagolás”,

Az osztályfőnöki órák egészségneveléssel foglalkozó témaköreibe minden évfolyamon beépítjük a stressz- és konfliktuskezelés, valamint a feszültségoldás technikáinak tanítását.

Az olyan káros szenvedélyek megelőzésére, mint a drog, alkohol és a dohányzás, beépítjük a DADA-programot. Ezeket az osztályfőnöki órákat az iskolaorvos, illetve a védőnő szükség szerinti bevonásával, esetleg mentálhigiénés szakember felkérésével tartjuk meg. A DADA-programot a rendőrség szakembere tartja.

D/ Egészségnevelés tanórán kívül

a. Szakmai szervezetekkel való együttműködés

Védőnői ügyelet biztosítása; Egészségügyi szűrővizsgálatok (fogászat, szemészet, hallás vizsgálat, stb.); Egészségügyi felvilágosító előadások;

b. Versenyekre való felkészítés

Ajánlott versenyek:

- Sport: kézilabda, labdarúgás,
- Egészségvédelem: elsősegélynyújtó, droprevenciós-nap

A tanulók igényei szerint más sportágakban, egészség-és környezetvédelmi témákban is szervezünk, biztosítunk felkészülési lehetőséget.

A foglalkozások az iskola tornatermében, udvarán, és szaktermeiben zajlanak délutánonként.

c. Részvétel megyei, vagy országos akciókban és programokon

Rendszeresen részt veszünk a megyei, illetve országos sport-, egészség témájú programokban, pályázatokon. A nyert összegeket a tanórai és tanórákon kívüli programok színvonalas megvalósítására fordítjuk.

A Vöröskereszttel ápolott jó kapcsolatok révén részt veszünk a Vértadások szervezésében, a mozgósításban.

d. Helyi kezdeményezések, Téma napok

Olyan témanapokat kívánunk meghonosítani, amikor a diákok érdeklődésüknek megfelelő szervezett programokon vehetnek részt. Meghívott előadókkal, szervezetekkel vesszük fel a kapcsolatot.

Ilyen témanapok a következők:

Diáksport-nap: egész napos rendezvény, sport, egészség, baleset megelőzés, Dohányzásmentes Világnap: filmvetítés, beszélgetés.

A továbbiakban újabb témákban hívjuk fel diákjaink figyelmét 2-3 jeles nap (Egészségügyi Világnap, Nemzetközi Vöröskereszt Napja, Lelki Egészség Napja) kapcsán az ügy fontosságára.

Ennek lehetséges módjai:

- helyi rajzverseny és kiállítás (diákok által szervezeten)
- faliújság
- vers, illetve novella pályázat
- felkért előadó
- helyi vetélkedő
- futóverseny stb.

(6) Mindennapos testmozgás

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a középiskolás gyermekek felénél diagnosztizálható valamilyen tartási rendellenesség, gerincferdülés, statikai lábbetegség. Ezek az általános iskolában kezdődő és a középiskolában fokozódó elváltozások rendszeres testmozgással, célirányos gimnasztikával megelőzhetőek lennének. Az elváltozások gyakorisága nem igazolja a testnevelési órák hatékonyságát.

Nem az a fontos, hogy minél nagyobb erő kifejtésre serkentsük a fiatalokat, hanem azzal tudunk segíteni, ha megadjuk a lehetőséget a mindennapi testmozgásra. Ezt felismerve, a Köznevelési törvény módosítása előírja a diákok mindennapos testedzésének biztosítását.

Célok, alapelvek

- Minden tanuló minden nap vegyen részt valamilyen testmozgásban
- Testnevelés órán megfelelő terhelést kapjon
- Minden testnevelés órán legyen gimnasztika, a helyes testtartást, helyes légzést kialakító gyakorlatok
- Gyógytorna gyakorlatok
- Minden testnevelés óra - testmozgás örömet és sikerélményt jelentsen még az eltérő adottságú tanulóknak is.
- Érvényesüljön a testnevelés személyiségfejlesztő hatása
- Tanítsunk olyan sportokat is, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében (szabadidő sportok, játékok, aerobik)
- A tanulók testi-biológiai fejlődése csak rendszeres, napi testneveléssel és sporttal (testmozgással és testedzéssel) biztosítható. Ez a feladat sem előbbre, sem későbbre nem hozható és semmiféle más tevékenységgel nem helyettesíthető.

A mindennapos testnevelés 2012. szeptember 1-jétől indult a 9. osztályban felmenő rendszerben.

- > Rendelkezünk felszerelt tornateremmel.
- > Iskolánkban a tanév során biztosított a futballmérkőzések bonyolítása.
Mind a diákok, mind a tanárok jelentős számban vesznek részt a bajnokságon.
- > Intézményünkben a délutáni szabadidős tevékenység keretében tömegsport, és bokszedzések

folynak.

> A városi sportéletbe is bekapcsolódunk, tanulóink közül többen tagjai valamilyen sportegyesületnek.

Az iskola a tanulók mindennapi testedzésének biztosítása érdekében:

> Tömegsport órákat tart (naponta 45 perc).

> Iskolai diáksport egyesületet működtet, mely ellátja az iskolai sportkör feladatait. Erre sportáganként hetente 3 óra áll rendelkezésre.

(7) Segítő kapcsolatok, partnerek

- ifjúságvédelmi felelősök
- szülők, család
- iskolai szülői munkaközösség,
- iskolaorvos, háziorvos, védőnő
- gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők
- rendvédelmi szervek ifjúságvédelmi munkatársai (DADA program)
- Magyar Vöröskereszt csoportja
- ÁNTSZ
- Országos programok koordinátorai

Egészségnevelő, egészségfejlesztő munkánk csak akkor lehet eredményes, ha közösen, egymást segítve és megerősítve végezzük azt diákjaink, gyermekeink egészsége érdekében.

(8) Az intézmény drogstratégiája

Napjaink iskolán kívüli körülményei egyre több veszélyt rejtenek a tanulók számára, ezért egyre jobban oda kell figyelnünk a figyelmeztető jelekre, és ezáltal a drogreprevenzióra. A harmonikus személyiségfejlődés része, hogy a gyermekek fel tudják dolgozni az iskolai és a magánéletben felmerülő kudarcokat, képessé kell, hogy váljanak az antihumánus szenvedélyek tudatos elhárítására, meg kell tanulniuk különböző elutasítási technikákat.

Iskolánk nevelési programja már korábban is tartalmazta ezeket a nevelési célokat, elsősorban osztályfőnöki órák keretében foglalkoztunk a problémával. Tanórán kívül is igyekeztünk olyan rendezvényeket tartani, melyek a tanulók személyiségfejlődését szolgálták. (Egészségnap, iskolaorvos előadása, Vay nap, szakmai tréningek.)

A drogreprevenziós munka nem korlátozódhat egy-egy alkalomra.

Célunk:

Az egész iskola egészségnevelési rendszerébe beépíteni a szerfogyasztással kapcsolatos egységes pedagógiai állásfoglalást és gyakorlatot.

Rövid és hosszú távú célokat kell megfogalmazni a Nemzeti Drogstratégia szellemében, ahol a cél a tudatosítás, esély az egészséges életre és közvetítés a különféle szintek között, csökkenteni kell az iskolán keresztül a pszichológiai, családi, kulturális és kortársközösségek kockázati tényezőit.

A Nemzeti Drogstratégiával összhangban, a következőkben látjuk a lehetőséget a prevencióra:

- > információ átadása (tanár és tanuló részére egyaránt)
- > érzelmi felkészítés (tanár és tanuló részére egyaránt)
- > társas hatások (kortárs segítők képzése)

- > integrált megközelítés (korosztályok szerint is)
- > prevenciós programok

Hosszú távú célok:

Egy egészséges, produktív és biztonságos szféra kialakítása, ahol a fiatalok képessé válnak arra, hogy az illegális drogokat a legális élvezeti szerekkel együtt elutasítsák. Ennek megfelelően a drogmegelőzés célja, nem pusztán az illegális vagy legális drogok használatának megelőzése, hanem az egészséges kiegyensúlyozott életforma megtalálása.

Középtávú célok:

- > A tantestület nevelési módszereinek gazdagítása, a kölcsönösen egymásra ható, tapasztalatokra alapozott módszerekkel (tréningek szervezése).
- > A tantestület drogprevencióval kapcsolatos ismereteinek bővítése (drogkoordinátori tevékenység, előadások szervezése).
- > A tanulók egészségmegőrző szokásainak kialakítása és a káros szenvedélyektől mentes életmód megalapozása.

Rövid távú célok:

- > A diákok folyamatos tájékoztatása (előadások és iskolaújság).
- > Az iskola minden szereplője részt vegyen a prevenció kialakításában.
- > Továbbra is folytatjuk a drogmentes szabadidős tevékenységek szervezését és a felvilágosító prevenciós munkát.

Helyzetelemzés

A droghasználat kipróbálásának időszaka leggyakrabban 10 és 18 életév közé esik. Teljesen világos, hogy nem akkor indokolt az iskolai felvilágosító munka, amikor a kábítószer már iskolai körökben megjelenik. A szakmai szervezet által készített felmérés alapján érzékelhető, hogy a tanulók érdeklődnek a droghasználat iránt.

Források:

Források alatt nem csak anyagi, hanem szellemi értéket is értünk. Az elsődleges anyagi forrásunk a Minisztérium által biztosított pénz, ami elősegítette a drogprevenciós munkát. A szellemi forrásunk az „Életvezetési ismeretek és készségek” program, ami megegyezik a tanárok képzési programjával is. Emellett rendelkezésünkre áll a tanárok szakmai tudása, az iskolaorvos és a védőnő tevékenysége. Segítenek bennünket a hevesi Rendőrkapitányság és a megyei KEF szakemberei, a gyermek- és ifjúságvédő, valamint a szülők.

Mindezek mellett számíthatunk a város, a megye és az ország különböző intézményeire: Megyei Pedagógiai Szakmai és Közművelődési Szolgáltató Intézet, NECC Önismereti Kamasziroda, Vészscsengő Konferencia, Nagyító Alapítvány Szeged.

A drogstratégia megvalósítása

A drogstratégia része iskolánk egészségnevelési programjának s az „Életvezetési ismeretek és készségek” program segítségével valósítjuk meg. A drogprevenciós programot minimum 5 alkalommal tervezzük, ami természetesen bővíthet a gyerekek igényeit figyelembe véve.

Az „Életvezetési ismeretek” több mint egyszerű előadás a drogokról, sokkal inkább készségfejlesztéssel foglalkozik összesen 14 területen, életkorokra lebontva. Megtanulják a legális és illegális szerek használatának következményeit, érzelmeiket kezelni, megtanulnak stressz-helyzeteket felismerni és megoldani. A program éppúgy hangsúlyt fektet az önismeretre, önbecsülésre, mint a nemet mondás

megtanítására. Mindezek olyan technikák, amelyek elsajátítására más tanórákon kevés az idő, viszont a hétköznapi életben gyakran találkozhatnak hasonló szituációkkal.

A programon keresztül a következő készségekre irányul a figyelem:

- > kritikus gondolkodásmód
- > problémamegoldás és döntéshozatal
- > hatékony kommunikáció
- > érzelmi feszültség kezelése
- > konfliktuskezelés
- > versenyszellem és együttműködés
- > önbizalom és magabiztos fellépés
- > céltudatosság
- > a negatív befolyásolás elutasítása
- > egészséges, boldog életvitel. A környezeti nevelési program elkészítésének alapjai.

Törvényi háttér

Magyarország Alaptörvényének környezetvédelemmel kapcsolatos cikkei:

XX. cikk (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

XXI. cikk (1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

Környezet- és természetvédelmi jogszabályok:

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg.

A törvény 54. § 1. cikkelye szerint „mindenkinek joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. A nevelés állami és önkormányzati feladat. Legfontosabb dokumentumaként a **Nemzeti Környezetvédelmi Programot** (illetve annak részeként a Nemzeti Környezetegészségügyi Akcióprogramot) említi.

A **Természetvédelmi törvény** (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat.

A **2013. évi CII. törvény a halgazdálkodásról és a hal védelméről** is számos környezeti nevelési feladatot tartalmaz (tanfolyamok, vizsgák, fajismeret, természetvédelem).

A **géntechnológiai tevékenységről** szóló 1998. évi XXVII. **törvény** 30. és 31. §-a foglalkozik az oktatással, a képzéssel és a tájékoztatással.

Az **állatok védelméről és kíméletéről** szóló 1998. évi XXVIII. **törvény** célja, hogy elősegítse az állatvilág egyedeinek védelmét, fokozza az emberek felelősségtudatát az állatokkal való kíméletes bánásmód érdekében, valamint meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait. A törvény kimondja, hogy az oktatás során állatkísérletek elvégzésére a diákokat nem lehet kötelezni.

Helyzetkép

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Az iskolában a környezeti nevelés mozzanatai több területen jelen vannak, ám környezettudatos attitűd még nem hatja át kellően a nevelő-oktató munkát továbbá az iskolai élet minden részterületét. Több éve, minden ősszel Sárospatak városában hulladékgyűjtő programot szervezünk, amikor diákjaink megtisztítják városunkat az összegyűlt szeméttől, falevelektől, stb.

Az oktatók törekszenek az igényes környezet kialakítására. Ezt bizonyítják az iskola épületének, tantermeinek állandó díszítése és környezetének ápolása.

Erőforrások

Személyi erőforrások:

Oktatók: Tudatosítják a gyermekekben a környezet értékeit. Hozzájárulnak a megfelelő környezeti attitűd kialakulásához. Környezeti tartalmakat közvetítenek. Megalapozzák a környezeti problémák többoldalú megközelítését és a megoldásukhoz szükséges együttműködő készséget. Munkájukat segíti az iskolaorvos, a védőnő és a részfoglalkozású szabadidő-szervező.

Tanulók: Megismerik a környezet értékeit, az ember természet iránt viselt felelősségét.

Adminisztratív és technikai dolgozók: Környezettudatos munkavégzésükkel járulnak hozzá a környezeti neveléshez.

Szülők: Megerősítik a gyermekekben azt a környezettudatos magatartást, amit az iskola is közvetít.

NGO-k: Szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik a környezeti nevelési munkát.

Jövőkép, alapelvek, célok

Az iskola jövőképeinek környezeti vonatkozásai, hitvallása

A bennünket körülvevő természeti és társadalmi értékek megőrzése, védelme létfontosságú környezeti válságokkal teli világunkban. Ezért iskolai oktató - nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk, hogy tanulóink érzékennyé váljanak szűkebb és tágabb környezetük - és az Isten által teremtett világ globális problémái iránt.

Törekvésünk, hogy kialakítsuk bennük a felelősséget saját testi és szellemi fejlődésükért, egészségük megőrzéséért. Mindezek mellett célunk, hogy elősegítsük tanulóink környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy felnőve képesek legyenek környezetük aktív védelmére, értékeinek megőrzésére.

Hosszú távú környezeti nevelési célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése, rendszerszemléletre nevelés, holisztikus szemléletmód kialakítása, fenntarthatóságra nevelés, a környezetetika hatékony fejlesztése, érzelmi és értelmi környezeti nevelés tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés, tolerancia kialakítása
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése, az állampolgári - egyéb közösségi - felelősség felébresztése, az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése, az egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, helyzetfelismerés, ok-okozati összefüggések, problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség, globális összefüggések megértése
- létminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása, a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

Rövid távú célok és feladatok

- A környezeti nevelés az oktatás és nevelés valamennyi területén jelenjen meg.
- Természeti - épített - szociális környezetünk ismerete, óvása, fejlesztése.
- Helyi értékek és problémák feltérképezése, helyi célok megfogalmazása (pl. öreg fák megóvása, faültetés, madárvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, stb.)
- A szülőkkal, az iskola környezetében élőkkel a kommunikáció fejlesztése.
- Tantárgyközi kapcsolatok építése, hogy a tanulók egységben lássák az egy témához tartozó ismereteket.
- Az oktatók, a felnőtt dolgozók és a szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Helyzetelemzés

Iskolánkban minden tanévben magas a hátrányos helyzetű tanulók, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya és az SNI tanulók száma.

A hátrányos, halmozottan hátrányos és az SNI igényű tanulók iskolánk azonos értékű tagjai, hátrányt semmiben nem szenvednek.

Az iskola tanulmányi átlaga:

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi átlaga ennél alacsonyabb. A tanulmányi eredmények közötti különbségek elsősorban az otthoni környezet ingerszegénysége miatt alakul ki. Ezeknek a gyerekeknek alacsonyabb a koncentráció képességük, ezért nehezen illeszkednek be az iskola közösségeibe a különböző egyéni foglalkozások ellenére.

Iskolánk kiemelten kezeli a tanulói esélyegyenlőség megvalósítását. Nevelési-oktatási tevékenységünkben igyekszünk megtalálni azokat a hátránykompenzáló módszereket, eljárásokat, amelyekkel a tanulási - tanítási folyamat eredményesebbé tehető.

Céljaink:

- ⇒ az esélyt teremtő támogató lépések megtétele a nevelő-oktató munka minden területén
- ⇒ az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése
- ⇒ a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók nevelési-oktatási hiányainak kompenzálása
- ⇒ a SNI-s tanulók integrált oktatásának megvalósítása
- ⇒ a lemorzsolódás csökkentése illetve megelőzése
- ⇒ az oktatás hatékonyságának növelése érdekében kompetencia alapú oktatás megvalósítása
- ⇒ megfelelő pályaaorientációval a sikeres pályaválasztás elősegítése
- ⇒ az intézményben tanuló hátrányos helyzetű és HHH tanulók bevonása az iskolán kívüli programokba
- ⇒ együttműködés a szülői házzal

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításában csak a pedagógusok, a szülők és a gyermekvédelmi intézmények összehangolt tevékenységével érhető el eredmény. A szülők, a család szerepe ebben a tevékenységben alapvető fontosságú. A szülőkkel való kapcsolattartás, a tanulók megismerése a gyermekvédelmi jelzőrendszer első lépcsője. Ezért az iskolánkba bekerülő veszélyeztetett vagy/és hátrányos helyzetű tanulók feltérképezése az elsődleges feladat.

A jelzőrendszer segítségével feltérképezett hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók az ifjúsági- és gyermekvédelmi felelős tanár gondozásába kerülnek. Emellett felderítjük a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő tanulókat, és kérjük a vizsgálatukat a Nevelési Tanácsadónál vagy a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnál. A véleményezésük alapján az iskolánkban dolgozó gyógypedagógus vezetésével fejlesztjük az érintett tanulókat.

Nevelő – oktató munkánkban az esélyegyenlőségi program megvalósítása a 9. évfolyamon elkezdődik a tanév eleji tantárgyi mérésekkel. Ezek lehetővé teszik, hogy feltérképezzük azokat a tanulókat, akik felzárkóztatásra, hátránykompenzálásra szorulnak. A hiányok pótlására korrekciós tantárgyi programokat készítünk. Ezek a korrekciós tervek a mindenkori tanmenet kiegészítő részét képezik.

Az élethosszig tartó tanulás alapkészségeinek elsajátításához nagyon fontos feladatunk a képességek kibontakoztatása. A rászoruló tanulóinknak tanórán kívül biztosítjuk, hogy jól képzett szakember(ek) segítségével tanulás módszertani oktatásban részesüljenek, ha ez a tantárgy nem szerepel óraterveikben.

Az eredményes tanulás további feltétele a helyes szövegértés és logikus gondolkodás képességének kialakítása, továbbfejlesztése. Az évente elvégzett kompetenciamérések lehetővé teszik, hogy megismerjük tanulóink ilyen irányú képességeit. Az eredmények elemzésével ki tudjuk alakítani a továbbhaladáshoz szükséges korrekciókat.

Kompetencia alapú oktatásunk lehetővé teszi, hogy a szükséges készségeket minél eredményesebben fejlesszük tanulóinknál. Ennek érdekében elsősorban a tanítási órákon alkalmazott differenciált foglalkozásokkal, vagy tanórán kívüli egyéni és felzárkóztató foglalkozásokkal kívánjuk a hátrányt csökkenteni. Felzárkóztatást biztosítunk egyéni foglalkozás formájában diszlexiás, diszgráfiás tanulóink számára is.

A tanulói lemorzsolódás csökkentésére a fenti felzárkóztató programok nyújtanak segítséget. A lemorzsolódás csökkentésének lehetősége a tanulók motiválása, az általunk kínált tanórai és tanórán kívüli felzárkóztató programok igénybe vétele, valamint az igényes, színvonalas nevelő-oktató munka.

A rászoruló tanulók között vannak olyanok is, akiknek nincs szükségük felzárkóztatásra, inkább tehetségük kibontakoztatása az elsődleges feladat. Számukra tehetséggondozást végzünk. Ennek tradicionális módja a tanítási óra, illetve a tanórán kívüli tehetséggondozó foglalkozások: diákkörök, versenyek, vetélkedők, tantárgyi pályázatokon való részvétel. A versenyfelkészítésben, a tantárgyi pályázatok írásakor szem előtt tartjuk azokat a tehetséges tanulókat, akik korábban családi vagy egyéb hátrányos ok miatt nem tudtak részt venni ilyen jellegű programokon.

Hatékony és korrekt pályaorientálást kell végeznünk annak érdekében, hogy a mindenkori munkaerő-piaci igényeknek megfelelően tudjanak tanulóink pályát választani. Ehhez az intézményi pályaválasztási felelős pedagógus(ok), osztályfőnökök és pályaorientációt oktató szaktanárok tudnak elsősorban tanácsot adni. A megfelelő tájékoztatásnak azt is elő kell segítenie, hogy tanulóink elsősorban a választott szakirányban tanuljanak tovább akár intézményen belül, akár a felsőoktatásban, illetve olyan pályát, szakmát válasszanak, amivel el tudnak helyezkedni a munkaerő piacon. Igény esetén lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy gyakorlati szakembereket is bevonjunk ebbe a tevékenységünkbe pl. üzemlátogatások, előadások megszervezésével.

A helyes pályaválasztás érdekében segítséget nyújtunk rászoruló tanulóinknak abban, hogy megfelelő önismerettel rendelkezzenek. E készség kialakításában sokat segíthet az ifjúság-és gyermekvédelmi felelős, az önismeretet és kommunikációt oktató szaktanárok, osztályfőnökök. Szükség esetén az intézmény szaktanárainak bevonásával önismereti foglalkozásokat szervezünk rászoruló tanulóinknak azért, hogy megismerhessék saját személyiségüket, önértékelésük reális legyen.

A pályairányítás szerves részét képezi az is, hogy a rászoruló tanulókat megismertessük a munkába álláshoz szükséges dokumentumokkal, illetve megtanítsuk őket az önéletrajz elkészítésére, valamint megismertessük velük a munkahelyi interjú menetét. Ezek a tevékenységek hozzásegítik a tanulókat az álláskeresési technikák elsajátításához is.

A továbbtanulni szándékozóknak minden részletre kiterjedő tájékoztatást nyújtunk a felsőoktatási lehetőségekről. Osztályfőnöki órákon megismertetjük őket a Felsőoktatási Tájékoztató használatával. Emellett a pályaválasztást segítő pedagógus és az osztályfőnök gyakorlati segítséget is nyújt a felsőoktatási dokumentumok kitöltésében azok számára, akiknek ez gondot jelent.

A tanulmányi munka segítése mellett a szociális hátrányok csökkentése is feladataink közé tartozik. Felhívjuk rászoruló tanulóink figyelmét az igényelhető szociális támogatási lehetőségekre, ösztöndíjakra. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tanár vagy az osztályfőnök megismerteti a rászorulókat és szüleiket a támogatáskérés menetével, igény esetén segíti őket a dokumentáció kitöltésében, elkészítésében.

A szabadidő hasznos és tartalmas eltöltésének lehetőségét biztosítja az iskolánk azért, hogy a tanulók a hétköznapiakban is örömet leljenek. Ez a szenvedélybetegség-megelőző tevékenység hatékony részét képezi. A szenvedélybetegség-megelőző tevékenység támogatására kiírt pályázatokat a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős figyelemmel kíséri és nyertes pályázat esetén felel a pályázati munka megvalósulásáért. Rendszeresen szenvedélybetegség-megelőző foglalkozásokat és előadásokat szervez az áldozattá válás és a balesetek, valamint a bűnelkövetés megelőzéséről.

Az egészséges életmód igényének felkeltése és az egészséges életmódra való képesség kialakítása is feladatunk a tanulók esélyegyenlőségének megvalósításában. Ezt szolgálják részben az iskola által

szervezett orvosi, fogorvosi vizsgálatok, részben pedig azok a felvilágosító előadások, programok, melyeket az iskola szakértő pedagógusai, meghívott szakemberek tartanak az esélyegyenlőségi osztályfőnöki órákon illetve egészségügyi előadásokon.

Az egészség megőrzését szolgálják iskolánk sportprogramjai is, többek között a mindennapos testnevelés megvalósulása, valamint a sportversenyeken való rendszeres részvétel. Figyelünk arra, hogy a hátránykompenzáció e téren is megvalósuljon és minél több olyan tanuló vegyen részt a sportrendezvényeken, akiknek korábban erre kevesebb lehetőségük adódott.

A nemzetközi kapcsolatok terén is törekszünk arra, hogy a legnehezebb anyagi körülmények között élő tanulóknak is lehetőségük legyen az idegen nyelvek tanulásának anyanyelvi környezetben való gyakorlására és más országok kultúrájának, életének megismerésére.

A szociális jellegű problémák megoldását segíti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a szociális segélylehetőségek figyelemmel kísérésével és a szülőknek és tanulóknak nyújtott információkkal, az igénylés helyéről és módjáról. A családnak biztosítanak támogatást a szociális tanulmányi alapítványi ösztöndíjak. Ehhez a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a pályázati anyag elkészítésében és benyújtásában segítséget nyújt.

Az érintett tanulók tehetséggondozását a kulturális rendezvényeken való szerepeltetéssel valósítjuk meg, a rendezvények szervezésébe is minél nagyobb számban vonjuk be a rászoruló tanulókat. Segítjük tehetségük kibontakoztatását a sporttevékenységben is.

Szükség esetén a szülőkkel való kapcsolattartással, a problémáknak a szülőkkel történő megbeszélésével, életvezetési tanácsokkal sokat segíthetünk. A tanuló kollégiumban történő elhelyezését szorgalmazzuk, ha életkörülményei ezt indokolják.

Organikus eredetű problémák, pszichés vagy tanulási nehézségek esetén szakemberhez irányítjuk az érintett tanulót. A szakértői bizottság véleménye alapján pedig az iskola gyógypedagógusa fejleszti a tanulókat.

Az esélyegyenlőség megvalósítását szolgáló tevékenység elsősorban a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata, aki munkáját az intézményvezetővel, szaktanárokkal és a szülőkkel együttműködve végzi. Ha indokolt, a gyermekvédelmi intézmények, és szakemberek segítségét kéri.

Minden tanév elején felmérés készül arról, hogy a roma kisebbségi tanulók közül kik szeretnének részt venni kisebbségi oktatásban.

Ennek az oktatásnak meghatározott tanterve van, a tanítást az osztályfőnökök végzik heti egy órában. Célja a roma kisebbséghez tartozó tanulók beilleszkedésének elősegítése, kultúrájuk (irodalom, zene) megismertetése révén.

Az iskola SNI tanulóival a törvényben meghatározott óraszámban az iskolánk gyógypedagógusa dolgozik. Az iskolában van tanácsadó, aki a legproblémásabb esetekben nyújt segítséget, és szükség esetén továbbirányítja a Nevelési Tanácsadóba a problémás tanulókat.

Az iskola szakmai és társadalmi kapcsolatrendszere nyitott. A tapasztalat szerint a társadalmi helyzet befolyásolja az oktatás eredményességét.

Az eredmények rosszabbak ott, ahol problémás és nem együttműködő a szülői háttér.

Ezért együttműködésre törekszünk az iskolába járó tanulók szüleivel és az oktatási intézményeken kívül az alábbi társadalmi szervezetekkel:

- ⇒ fenntartó önkormányzat
- ⇒ családsegítő szolgálat
- ⇒ védőnői hálózat
- ⇒ Nevelési Tanácsadó
- ⇒ Rendőrség
- ⇒ Vöröskereszt

A kialakított kapcsolatokat az iskola többségében rendszeresen ápolja a tanulók érdekében.

Az iskola esélyegyenlőségi törekvéseinek célja, hogy biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit és a törvényi előírásokat.

A közvetlen célcsoport: a sajátos nevelési igényű gyermekek és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és pedagógusaik.

A hátrányos helyzetű gyerekek problémáinak kompenzálását és az esélyegyenlőség előmozdítását az iskola minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- ⇒ a beiratkozásnál
- ⇒ tanításban, ismeretközvetítésben
- ⇒ a gyerekek egyéni fejlesztésében
- ⇒ az értékelés gyakorlatában
- ⇒ tanulói előmenetelben
- ⇒ dicséret, elismerés gyakorlatában
- ⇒ a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- ⇒ a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- ⇒ a továbbtanulásban, pályaorientációban
- ⇒ a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- ⇒ a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

Az esélyegyenlőségi célok elérésének érdekében vállaljuk, hogy iskolánkban a hátránnyal élők semmilyen módon nem lesznek megkülönböztetve társaiktól, faji, vallási, egészségi, és szociális helyzete miatt hátrányos megkülönböztetés nem érheti a tanulókat.

Társadalomismeret tantárgy illetve osztályfőnöki órák keretében a tanárok különös hangsúlyt fektetnek az etnikai és egyéb diszkrimináció társadalmi ellentmondásaira, ezek leküzdésére.

Megismertetjük tanulóinkkal az „Útravaló” ösztöndíjprogramot és mindkét programban („Út az érettségihez”, „Út a szakmához”) pályázunk tanulóinkkal.

Törekszünk a jövőben az iskola akadálymentesítésére anyagi lehetőségeink függvényében.

Az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető az iskolai esélyegyenlőségi program, ismerik és követik a benne foglaltakat.

Az intézmény nevelői a pedagógiai programban megfogalmazott korszerű módszerek elsajátítását a szükséges továbbképzések elvégzésével szerzik meg. Az egyenlő bánásmód elvét sértő eseteket megszüntetjük.

Felelős: igazgató

Határidő: folyamatos

Az iskola esélyegyenlőségi törekvéseinek megvalósítása az intézmény minden nevelőjének feladata.

Felelős: minden nevelő, gyermekvédelmi felelősök és az igazgató

Határidő: folyamatos

A tantestület minden tagjának kötelessége betartani az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítani a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkör kialakítását.

A nevelői továbbképzések alkalmával minden nevelő számára biztosítjuk az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteket bővítő képzéseken való részvételt. A tantestület tagjának ismernie kell az iskola esélyegyenlőségi céljaiban foglaltakat és aktívan közre kell működniük annak megvalósításában. Az esélyegyenlőség sérülése esetén a tantestület minden tagjának kötelessége jeleznie azt az iskola gyermekvédelemért felelős nevelőinek.

Felelős: minden nevelő, gyermekvédelmi feladatokat ellátó nevelők, igazgató

Határidő: folyamatos

A 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról 180§. (2a) bekezdés szerint „A tanuló értékelése és minősítése keretében a tanuló magatartása és szorgalma nem osztályozható.”

A tanulók jutalmazásával összefüggő szabályok

Az iskolai jutalmazás formái:

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el
- az iskolai közösség érdekében közösségi munkát végez
- iskolai és iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, előadáson, bemutatón vesz részt
- vagy bármilyen más módon segít az iskola hírnevének megőrzésében, annak növelésében, az iskola jutalomban részesíti.

a, Az iskolában tanév közben a következő dicsérek adhatók:

- oktatói dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- oktatói testületi dicséret

b, Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A dicséretet a tanuló bizonyítványába kell bevezetni.

c, Az egyes tanévek végén a jeles eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudtára kell adni!

Az iskolán kívüli versenyeken, előadásokon, bemutatókon, vetélkedőkön eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett közös munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és könyvjutalomban lehet részesíteni.

Az iskolai büntetés formái:

Azt a tanulót, aki:

- a tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti
- a házirend előírásait megszegi
- árt az iskola hírnevének, büntetésben lehet részesíteni.

A büntetés formái:

- oktatói figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés (szóban, írásban),

- osztályfőnöki intézés,
- osztályfőnöki megrovás,
- igazgatói figyelmeztetés (szóban, írásban)
- igazgatói intézés
- igazgatói megrovás
- tantestületi figyelmeztetés
- tantestületi intézés
- tantestületi megrovás

Az iskolai büntetések kiszabásában a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben a vétség súlyosságától függően el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudtára kell adni!

Az oktatói testület által szükségesnek tartott további szabályozások

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek

Az alábbi környezeti tartalmakat kívánjuk beépíteni helyi tantervünkbe.

Magyar nyelv és irodalom:

- Az irodalmi művekben megjelenő természeti - és környezeti értékek, azok harmonikus kapcsolatának megismerése.
- Hivatalos iratok készítésének elsajátítása (kérvények, javaslatok, petíciók).
- Törekvés a helyes és szép beszédre.
- A művészet kultúraalkotó szerepének megfigyelése.
- Más kultúrák megismerésének igénye.
- Alkotók vállalhatatlan politikai és morális szerepvállalásának feldolgozása.
- Az esztétikai, erkölcsi érzékenység fejlesztése.

EMBER ÉS TÁRSADALOM

ALAPELVEK, CÉLOK

Az Ember és társadalom műveltségi terület megismerteti a társadalmi együttélés történetével, alapelveivel és főbb intézményeivel; betekintést nyújt a civilizáció folyamatába, a kultúra életébe. Fő területei: történelem; erkölcsstan, etika; hon- és népismeret; társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek, filozófia. Együttesen hangsúlyos szerepet töltenek be a köznevelési feladatok sikeres megvalósításában, hiszen jelentős mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanulók a haza felelős, hasznos polgáraivá váljanak; reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert; képessé váljanak az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre; megismerjék és megértsék a természeti, társadalmi, valamint kulturális jelenségeket, folyamatokat.

A társadalomismeret és az állampolgári ismeretek tartalmainak feldolgozása jó alapot ad a tudatos közéleti részvételhez, és a kulcskompetenciák kialakításán keresztül erősíti a demokrácia értékeinek (többek között a jogállamiság, részvétel a döntéshozatalban, a társadalmi igazságosság, az önrendelkezés, a szolidaritás, a tolerancia, az együttélés) tiszteletét.

Az Ember és társadalom műveltségi terület legfontosabb általános fejlesztési feladatai:

- a személyiségi és emberi jogok tiszteletére, az erkölcsi értékekre nevelés;
- a nemzettudat és állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése;
- a helyi történelmi értékek megismerése, védelme, hagyományok tiszteletének kialakítása
- a társadalmi igazságosság, méltányosság és szolidaritás értékeinek tudatosítása;
- a társadalmi, gazdasági problémák iránti érzékenység megteremtése;
- hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet?
- a környezetért és fenntarthatóságért érzett felelősség kialakítása;
- az egész világot érintő globális problémák megértésének segítése; hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelőssége és feladatai a problémák elhárításában, csökkentésében.
- más kultúrák megismerése és elfogadása, különös tekintettel a Kárpát-medencében együtt élő népekre, vallásokra;
- a demokratikus intézményrendszer működésének megértése;
- XX. századi totális diktatúrák jellemzőinek feldolgozása, az általuk elkövetett bűntettek megismertetése;
- az egyenlő bánásmóddal és esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismeretek és készségek fejlesztése;
- a társadalomtudományi szemlélet és gondolkodás kialakítása, az ilyen természetű problémák vizsgálatához és elemzéséhez szükséges készségek kialakítása és fejlesztése.
- a múlt eredményeinek és hibáinak megismerése révén a természetes és az épített környezetért való felelős magatartás formálása.
- a földrajzi környezet hatása egy ország, térség fejlődésére.

A társadalomtudományi műveltség többretegű. Nemcsak ismereteket, hanem intellektuális eszközöket is biztosítani kell a diákoknak ahhoz, hogy képesek legyenek reflektálni és kritikusan értékelni, mert csak így alkalmazhatják hatékonyan a megszerzett tudást. A 9–12. évfolyamokon a tanítás a forrás- és tevékenység-központú tananyag-feldolgozásra épül. Ennek keretében a diákoknak meg kell ismerkedniük a történelmi múlt különböző forrásainak (szöveges, képi, audiovizuális) általános jellemzőivel, feldolgozási szempontjaival, továbbá képesnek kell lenniük arra, hogy a különböző típusú forrásokban meglássák a szerzők nézőpontját. Kiemelt szerephez jut a problémaközpontú és elemző tanítás is, amely a történelmi helyzetek, illetve a napjainkban felmerülő problémák, jelenségek történeti gyökereinek megértését segíti.

Kiemelt fejlesztési területek

Történelem: A történelemtanítás a maga sajátos összetett célrendszerét akkor érheti el, ha képes felkelteni a fiatalok érdeklődését a múlt iránt, és sokféle bizonyítékkal szolgál arra vonatkozóan, hogy a történelmi múlt ismerete a jelen valódi megértését is szolgálja. A történelmi események feltárása, értelmezése és bemutatása olyan készségek elsajátításához járul hozzá, amelyek sokat segíthetnek abban, hogy a tanulók sikeres felnőtté váljanak. Alapot ad a tudatos közéleti részvételhez, és erősíti a demokrácia értékeinek (többek között a jogállamiság, a döntéshozatalban való részvétel, a társadalmi igazságosság, az önrendelkezés, a szolidaritás, az elfogadás és tolerancia) tiszteletét.

A történelem tanulása elősegíti a szűkebb és a tágabb közösségekhez – a családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez, Európához, az emberi civilizációhoz – tartozás személyes megélését. A történelem tanulmányozása a múlt örökségének megismerésével szolgálja az eligazodást a jelenben, és segíti a felkészülést a jövőre. A történelmi műveltség a közös emlékezetben őrzött legfontosabb tartalmakat foglalja magába/jelenti. Ezek tudományos igényű feldolgozása biztosítja, hogy a közoktatás a tanulók életkorához, érdeklődéséhez igazítva hiteles képet adjon a történelmet formáló erők működéséről, az előző nemzedékek sorsáról, alkotásaikról, létfeltételeik alakulásáról, az egyes korok gondolkodását meghatározó eszmékről és hitekről, ezek eredetéről, kialakulásuk okairól. Fontos, hogy a találkozás a történelmi múlttal, valamint a történelemből fakadó tanulságok feldolgozása személyes élményt jelentsen a tanulók számára. A történelem problémaközpontú megközelítése az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztésének és a pozitív énkép kialakításának lehetőségét is biztosítja a tanulóknak.

A tanítás meghatározó célja a differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásával, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történeti probléma felismerése, megfogalmazása, a kritika, az interpretáció) alkalmazásával. A felkészítés további célja, hogy a tanulók felismerjék és megértsék, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők. Mindehhez nélkülözhetetlen a történeti megismerést és értelmezést elősegítő kulcsfogalmakkal összefüggő tudás folyamatos elmélyítése.

A *történelmi kulcsfogalmak* (történelmi idő, változás és folyamatosság, okok és következmények, történelmi források, tények és bizonyítékok, interpretáció, jelentőség, történelmi nézőpont) segítik a tanulókat a múltra vonatkozó magyarázatok, következtetések és értékelések megértésében, a történelmi ismeretek rendszerezésében, a múlttal és a múlt megismerésével kapcsolatos kérdések egyre árnyaltabb megválaszolásában, a különböző korok és események összehasonlításában, az összefüggések azonosításában, valamint az önálló következtetések és vélemények megfogalmazásában.

A *tartalmak értelmezését* lehetővé tevő kulcsfogalmak mellett léteznek a történelmi *tartalmakat kifejező* kulcsfogalmak (pl. társadalom, társadalmi osztály, réteg, állam, államforma, államtípus, kultúra, birodalom), amelyek az egyes jelenségek közös sajátosságainak fogalmi megragadásával segítik a múlt folyamatainak, eseményeinek megértését, rendszerezését, összehasonlítását és értékelését.

A tartalmak értelmezését szolgáló és a tartalmakat kifejező kulcsfogalmakkal kapcsolatos tudás folyamatos bővítése, elmélyítése, valamint újabb és újabb kontextusokban történő gyakoroltatása az értelmes történelemtanulás egyik legfontosabb összetevője.

Ismétlődő/visszatérő és hosszmetzeti témák a történelemben:

Társadalmi helyzet, életmód, életviszonyok: Nők és férfiak életmódja és társadalmi helyzete, életformák. Szegények és gazdagok világa. Egyenlőség, emancipáció. Tömegtájékoztatás, sajtó, propaganda. Népeség, demográfia (vándorlás, migráció). Szegregáció, bűnbakkeresés

Társadalom és állam: Államformák, államszervezet. A hatalommegosztás formái, szintjei. Forradalom, reform és kompromisszum

Helyi és nemzetközi együttműködések, konfliktusok: Függetlenség és alávetettség, kisállamok, nagyhatalmak

Természet és technika kölcsönhatása: Erőforrások és termelési kultúrák. A technikai fejlődés feltételei és következményei. Fölzárkózás, lemaradás

Kultúrák, vallások és eszmék: Korok, korstílusok. Vallások szellemi, társadalmi, politikai gyökerei és hatásai. Világkép, eszmék, ideológiák, társadalomkritika. A fanatizmus jellemzői és formái

Kronologikus témák

1. Az őskor és az ókori Kelet: Az emberi civilizáció kezdetei. Anyagi és szellemi kultúra, vallás az ókori Keleten.

2. Az antikvitás: Hellász – a poliszok és a birodalom: Athén, Spárta, Nagy Sándor. Róma a köztársaságtól a császárságig. Pannónia. Az antik kultúra öröksége, a filozófiai gondolkodás kezdetei. A zsidó és keresztény kultúra értékei, a kereszténység kezdetei és tanításai. A népvándorlás és az antik civilizáció felbomlása.

3. A középkori Európa: A bizánci és a frank birodalmak, valamint a Német-római Birodalom jellemzői. Az európai államok kialakulása. A hatalomgyakorlás, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői. Vallási, egyházi ellentétek, hatalmi harcok, hódítások. A vallás és az egyház szerepe a középkori Európában. Nyugat-Európa válsága, Közép- és Kelet-Európa megerősödő államai a XIV–XV. században. Európa keresztény középkori öröksége. Világképek, korstílusok.

4. A magyarság történetének kezdetei és beilleszkedése Európába: Az eredet problémái, vándorlás, honfoglalás, államalapítás. Hódítás és védekezés. Hatalomgyakorlás, államszervezet, a társadalmi és gazdasági élet jellemzői az Árpád-házi királyok idején. A Magyar Királyság mint európai középhatalom az Anjouk, Zsigmond és Mátyás korában. A magyar művelődés és kultúra emlékei. A török elleni harcok, a középkori magyar állam bukása.

5. A világ és Európa a kora újkorban: Amerika ősi kultúrái, a földrajzi felfedezések és következményeik. Az atlanti hatalmak felemelkedése, az abszolutizmus, az angol polgárháború és következményei. A reformáció és a katolikus megújulás. A tudományos világkép kialakulása és a felvilágosodás. Nagyhatalmi küzdelmek a XVII–XVIII. században, a felvilágosult abszolutizmus. Az Egyesült Államok létrejötte, alkotmánya.

6. Magyarország a XVI–XVIII. Században: Küzdelmek, hétköznapiak, kultúra a három részre szakadt Magyarországon. Az Erdélyi Fejedelemség. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc. Népesedési, társadalmi és gazdasági változások. Nemzetiségek az újjászerveződő államban. A Magyar Királyság a XVIII. századi Habsburg Birodalomban, a felvilágosult abszolutizmus hazánkban.

7. A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon: A francia forradalom eszméi, irányzatai, hatásai. A napóleoni háborúk következményei. A XIX. század uralkodó eszméi. Az ipari forradalom és hatásai. A magyar felvilágosodás és a reformkor fő kérdései, személyiségei, a nemzeti kultúra kialakulása. Forradalom és szabadságharc Magyarországon. Magyarok, nemzetiségek és más vallási-etnikai kisebbségek a szabadságharcban.

8. A nemzetállamok kora: Nemzetállamok kialakulása és felemelkedése Európában, az Amerikai Egyesült Államok nagyhatalommá válása. A keleti kérdés. A tudomány és a technika fejlődésének új korszaka. A nagy gyarmatbirodalmak, valamint Kína és Japán. Önkényuralom és kiegészítés Magyarországon. A dualista állam működése és a politikai viszonyok. A nemzetiségek helyzete, szerepük a társadalmi, gazdasági átalakulásban. A zsidó–magyar együttélés. Polgárosodás és modernizáció Magyarországon.

9. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében: Az első világháború és a háborút lezáró békék. A háborús vereség következményei Magyarországon. Trianon és hatásai. Új államok Közép-Európában. A trianoni határon túli magyarság sorsa. A bolsevik ideológia és a kommunista diktatúra a Szovjetunióban. A fasiszta ideológia és állam Olaszországban. Az 1929–33-as világgazdasági válság és kezelése a nyugati demokráciákban. A nemzetiszocialista ideológia és a náci diktatúra. Magyarország konszolidációja és a revíziós külpolitika. A második világháború fő hadszínterei, hadi és a diplomáciai eseményei. Magyarország részvétele, veszteségei a második világháborúban. Zsidóüldözés, a holokauszthoz vezető út, holokauszt, roma/cigány néptartás.

10. Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében: A kétpólusú világ és a fegyverkezési verseny. A hidegháború fegyveres konfliktusai. Integrációs törekvések a megosztott Európában, Nyugaton és Keleten. A gyarmati rendszer felbomlása és következményei a harmadik világban. Magyarország a második világháború után: újjáépítés és a kommunista diktatúra kiépítése. A Rákosi-korszak jellemzői (államosítás, pártállam, terror). Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A megtorlás. A Kádár-rendszer kiépülése, konszolidációja, sajátosságai és válsága. A szomszédos államok és a határon túli magyarság sorsa. A demokratikus átalakulás és a piacgazdaság létrejötte.

11. A globalizálódó világ és Magyarország: Az Európai Unió létrejötte, alapelvei, intézményei, működése. A Szovjetunió, Csehszlovákia és Jugoszlávia felbomlása. A tudományos-technikai forradalom, a jóléti állam, a globális problémák és a fenntarthatóság. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon. Demográfiai változások, népesedés. A hazánkban élő nemzetiségek, vallási kisebbségek. A roma/cigány társadalom története, helyzete és integrációjának folyamata. A szomszédos országokban élő magyarság helyzete, magyarok a nagyvilágban. A globális kihívásainak hatása hazánk fejlődésére.

Református hittan

Idegen nyelv:

- A nyelvtanítás egyéb módszereinek segítségével a hazai környezeti problémák megismerése; más országok hasonló problémáinak feltárása.
- Más népek környezetvédő tevékenységeinek, szervezeteinek megismerése.
- A környezettel szembeni nemzetközi felelősség szemléletének kialakítása.

Biológia és egészségtan:

- Ökológiai életmód kialakítása.
- A földi élővilág sokféleségének, e sokféleség értékének megismerése.
- Az élőlények alapvető szervezeti - működési jellemzői, az azok között lévő ok - okozati összefüggések.
- A globális környezeti problémák és azok megelőzése, illetve mérséklési lehetőségei.
- A környezet - egészségügyi problémák megismerése, megelőzésük illetve mérséklésük módjai.
- A testi - lelki egészséget megőrző életviteli technikák elsajátítása.
- A tanulók figyelmének felhívása a kémiai ipar jelentős környezetkárosító, valamint potenciális környezetvédő szerepére egyaránt.
- Az anyag - és energiatakarékosság, mint a környezetvédelem egyik hatékony módszere szemléletének kialakítása.
- Az elterjedt vegyszerek és ezek élettani hatásainak megismerése (környezetbiztonság).
- A különböző technológiák hatása a természeti és épített környezetre, ezek gazdasági hatásainak felbecsülése.

Földünk és környezetünk:

- Tapasztalatok, ismeretek, élmények szerzése a közvetlen élő és élettelen környezetről.
- A földrajzi környezet hatása egy ország, térség fejlődésére.
- A természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeként lezajló változások felismerése, értékelése.
- A regionális és globális problémák megismerése, és a lehetséges megoldási módok számbavétele.
- A természeti és társadalmi értékek megismerése, megőrzése.

Fizika:

- Az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzás, zaj, rezgés) egészségkárosításának megismerése.

- A fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti hasonlóság, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatások felismerése.
- A környezet változásainak, a változások okainak értelmezése, s ezek tudatában megoldások keresése a környezeti problémákra.
- A környezeti változások fizikai magyarázatának megismerése, megértése.

Matematika:

- A tanulókat körülvevő konkrét környezet mennyiségi és térbeli viszonyainak megismerése mérése.
- A környezeti mérések eredményeinek értelmezése, elemzése, statisztikai módszerek alkalmazása, reális becslések képességének kialakítása.
- Más tárgyakban megismert környezeti összefüggések matematikai módszerekkel való szemléltetése, táblázatok, grafikonok készítése, elemzése.
- A logikus gondolkodás, a szintetizáló - és lényegkiemelő képesség fejlesztése.

Rajz és vizuális kultúra:

- A természeti és művészeti szépség rokonságának felismerése.
- A természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségei.
- A hagyományápolás fejlesztése (pl. népi építészet, díszítőművészet).
- A természetes alapanyagok használatának ismerete.
- Műalkotások elemzése környezetnevelési szempontok szerint.
- A tárgyi világ formanyelvi elemeinek ismerete, a tartalom és a forma összefüggése.
- A helyi népi építészeti emlékek felkutatása, megismerése.
- Példák mutatása környezetbarát formatervezésre.

Ének-zene:

- a természeti és a művészeti szépség rokonságának és azonosságának felismerése
- a természet zenei ábrázolásának módjainak megismerése
- a természet szépségeinek megjelenésének felfedezése a népdalokban
- a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepe
- az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
- a zenei környezetszennyezés felismerése, és tudjanak ellene védekezni

Tánc és dráma:

- Természeti jelenségek improvizálása a tánc és a dráma eszközeivel.
- Adott szituáció megfogalmazása mozdulatsorok segítségével.
- A néptánc elemeinek elsajátítása.

A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel

A fiatalok közösségi létének keretét az **osztályfőnök** teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is.

Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok bővülnek, e tennivalók körül is egyre nagyobb a bizonytalanság. Az osztályfőnök személyisége és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben formálódó valóságképet.

Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. A tanuló számos attitűdjének alakításán túl a szülők

hozzaállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása.

Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

A környezet megóvására szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelési problémák felismerése, életmódminták elemzése a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túlsomagolás, a szemét kezelés, anyag- és energiatakarékosság. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, a különböző akciókban való részvétel is összefűzheti az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki órák témájának kínálata akkor hatékony, ha az legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs programnak felel meg. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együttgondolkodását kívánja meg.

Tanórán kívüli keretek

Szakkörök

Az érdeklődő, kutató típusú, vizsgálódni szerető tanulók fejlesztésének nagyon jó színterei: földrajz szakkör, természetjáró szakkör, technika szakkör, biológia szakkör, „életmód” szakkör (testi - lelki egészség)

Tanulóknak adott külön feladatok

Az érdeklődő diákok számára lehetőség nyílik a környezeti neveléshez kapcsolódó témák, problémák önálló kutatására, feldolgozására (szakmai dolgozat, rajz, fotó, irodalmi alkotás stb.)

Akciók, vetélkedők, tanulmányi versenyek

Jeles napokon versenyek, kirándulás, vagy egyéb rendezvény szervezésével hívjuk fel a figyelmet a helyi vagy globális környezeti problémákra.

Módszerek, projektoktatás

Az életkornak megfelelően más-más módszerek kerülhetnek előtérbe. Ám a környezeti nevelés szempontjából kiemelkedő jelentőségű az élmény- és tevékenységalapú, érzékenyítő, interaktív módszerek minél sokoldalúbb alkalmazása.

- a tanulói aktivitást igénylő módszerek előtérbe helyezése
- szenzitív pedagógia
- érzelmi minták közvetítése élmény gazdag helyzetek megteremtésével
- viselkedési minták közvetítése, példamutatás
- önismeret fejlesztése
- döntési helyzetek biztosítása

- ismeretek, tapasztalatok közvetítése
- modellezés
- projekt módszer
- az egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos, tömeges hatás megfelelő alkalmazása
- a nevelői tevékenység mellett adekvát módon alkalmazandó a tanulói és együttes tevékenységek kombinálása
- akciók
- irodalmi, képzőművészeti pályázatok, kiállítások

A módszerek alkalmazást segítő csoportosítása

Játékok

- szituációs
- memóriafejlesztő
- kombinációs
- érzékelést fejlesztő
- ráhangolást segítő
- bizalomerősítő
- kapcsolatteremtést segítő
- drámapedagógia Modellezés
- hatásvizsgálatok
- rendszermodellezés
- előrejelző
- működő modellek készítése, elemzése

Riport módszer

- kérdőíves felmérés
- direkt riportok
- fotóriport

Projekt módszer

- analízis - akció projektek

Terepgyakorlati módszerek

- terepgyakorlatok
- táborok
- térképkészítés
- egyszerű megfigyelések
- célzott megfigyelések, mérések

Aktív, kreatív munka

- természetvédelmi és fenntartási munkák
- rekonstrukciós munkák
- madárvédelmi feladatok
- szelektív hulladékgyűjtés
- rend- és tisztasági verseny

Közösségépítés

- csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében

Művészi kifejezés

- vizuális művészet a környezeti nevelésben
- irodalmi alkotások
- zeneművészet
- fotóművészet
- táncművészet
- népművészet
- esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- a tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

Taneszközök

Tankönyvek, nyomtatott és elektronikus anyagok, természetismereti könyvek, mesekönyvek, játékgyűjtemények, hírlevelek, folyóiratok, természetfilmek, dokumentumfilmek, diasorozatok, plakátok.

Térképek, tájékozási eszközök (iránytű, tájoló), modellek, tablók.

Fizikai, kémiai mérésekhez megfelelő eszközök, anyagok, biológiai vizsgálatokhoz szükséges eszközök, anyagok (nagyító, mikroszkóp, bonckészlet stb.).

Játékokhoz szükséges felszerelések (labda, szembekötő stb.).

Anyagok és eszközök a kézműves foglalkozásokhoz, gyakorlati természetvédelemhez (papír, ragasztó, írószerszámok, faanyag stb.).

Eszközök és anyagok az életvitel és gyakorlati ismeretek környezeti nevelési célkitűzéseire (pl. megfelelő szerszámok).

A környezeti nevelési programhoz a továbbiakban ki kívánjuk dolgozni a minőségbiztosítási, minőségfejlesztési rendszert.

A tanórán kívül foglalkozások kialakításának szempontjai

Iskolánk nagy hangsúlyt fektet a tanítási órán kívüli feladatok szervezésében, ehhez legtöbbször a saját erőn kívül pályázati forrásokat veszünk igénybe, ezért a tanításon kívüli foglalkozások igen változatos képet mutathatnak, ha a különböző tanítási éveket vizsgáljuk.

Általános szervezési szempont a felzárkóztatás és a tehetséggondozás, valamint olyan egyéni kompetenciák fejlesztése, amely nem szorítható egy-egy tantárgy keretei közé. Az ilyen jellegű szakköri foglalkozások általános elve az, hogy minimum 8 tanuló vegyen részt a foglalkozásokon.

Az otthoni felkészüléshez előírt elvek

A házi feladat adás célja a tananyag elsajátítása, ismeretszerzés, gyakoroltatás.

Formái:

- Írásbeli (házi dolgozat, számítási feladatok, fogalmazás, fordítás stb.)
- Szóbeli (tananyag visszaadása szóban, kommunikációs párbeszéd stb.)

A) A házi feladatok kiadásának szempontjai:

- a tanulók napi és heti terhelése,
- az egyes diákok képességei, adottságai,
- az életkori sajátosságok,
- az értelmi fejlettség,
- a fejlődés üteme,
- házi feladat előkészítettsége,

B) Feladatok mennyisége, minősége és gyakorisága

- A feladatadás gyakorisága és mennyisége, a tanulói életkorok, illetve iskolai szintek függvénye; vagyis kevesebbszer és rövidebb idejű otthoni munkát igénylő feladatokat kapnak a szakképző iskolai tanulók, mint a technikumi tanulók
- Törekedni kell arra, hogy az írásbeli feladatok tantárgyanként a fél órát ne haladják meg
- A technikum érettségi tantárgyaiból, illetve a szakképző iskola szakmai tantárgyaiból mennyiségileg több írásbeli házi feladat szükséges az eredményes vizsgához
- Humán tantárgyak esetében, a kötelező házi olvasmányokat az év elején kell meghatározni, a beszámolási határidők megjelölésével
- Idegen nyelvből a rendszeres feladatadás nélkülözhetetlen, a nyelvi ismeret szinten tartásához és fejlesztéséhez

C) A házi feladatok kiadásának és ellenőrzésének alapelvei:

- A házi feladatok korosztálytól függetlenül sarkallják a diákokat állandó önellenőrzésre!
- A házi feladatok segítsék elő a szülők tájékoztatását gyermekük iskolában végzett munkájáról, az iskolában folyó munkáról.
- A házi feladatok mindig kerüljenek ellenőrzésre!
- Az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint!
- Az önálló kutatómunkát, a kötelező tananyagon kívüli ismereteket kívánó feladatok elvégzését - a befektetett munka arányában - jutalmazni kell.
- Tanítási szünet idejére legfeljebb annyi kötelező házi feladat adható, amennyi egyik óráról a másikkra szokásos.
- A nagyobb elmélyülést, több időt igénylő feladatok kitűzésekor (könyvtári vagy internetes kutatómunka, képzőművészeti alkotás, technikai eszköz készítése) az elkészítés határidejét különös gonddal, a tanulók egyéb kötelezettségeire tekintettel kell megállapítani.
- A tantervi anyagot meghaladó mennyiségű vagy mélységű ismereteket kívánó feladatokat (pl. versenyfeladatok) csak annak a diáknak lehet kötelezően előírni, aki a versenyzést, illetve az önálló kutató vagy más jellegű alkotómunkát önként vállalta.

A szakmai vizsgához kapcsolódóan szervezett egybefüggő felkészítés rendje

Az Szkr. 46/A. §. szerint a szakképző intézmény a szakirányú oktatásban szakképzési munkaszerződéssel részt vevő tanuló kérésére a szakmai vizsga előtt – a szakmai vizsgára való felkészülés céljából – egy alkalommal legalább öt munkanap egybefüggő felkészítést szervez.

A végzős évfolyam utolsó tanítási napjától az első vizsgatevékenység kezdetéig terjedő időszakban szakmánként szervezzük a foglalkozásokat a felkészítő oktatók munkaidejében. A felkészítő foglalkozások időpontját április 15-ig meghirdetjük, a vizsgára jelentkezők április 30-ig írásban nyilatkoznak arról, hogy melyik tantárgyból veszik igénybe a felkészítést. A foglalkozásokon a jelenléti ív aláírása kötelező.

Elérhető pályaaorientációs szolgáltatások

Az iskolának – a tanuló életkorához igazodva , és lehetőségéhez képest – átfogó képet kell nyújtani a munka világáról. Intézményünk jellegéből fakadóan, a pályaaorientáció a mindennapok része. A technikumban és szakképző iskolában, valamint a belügyi-rendészeti képzésben , a szakmai és fakultációs oktatás erről a témakörrel szol. A tanulók látókörének szélesítése, a munka világának kellő, alapos és széles körű bemutatása segítséget nyújthat a pályaválasztáshoz. Tanulmányi kirándulások szervezése, gyárlátogatás, képzésformákhoz és fakultációkhoz köthető ismeretterjesztő előadás iskolánk életében mindennapos dolognak számít, amelyre a későbbiekben is nagy figyelmet fogunk fordítani. Jó kapcsolatot ápolunk szakmai szervezetekkel (pl.: Munkaügyi Központ, Kereskedelmi és Iparkamara, Agrárkamara) akik rendszeresen keresnek minket, programjukba illesztett pályaaorientációs programokkal.

A tanulók magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A következő tanévet az a tanuló kezdheti meg, aki az adott tanév minden tantárgyából legalább elégséges osztályzatot kapott a tanév végéig.

A magasabb évfolyamra lépést a tantervi követelmények teljesítése jelenti. Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból. A szakképzésben alkalmazni kell a szakképzési törvény szabályait is. A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányokhoz kapcsolódó vizsga) alapján kell megállapítani.

Egészségfejlesztési program

Melléklet

Szakmai Program

Az iskolánkban oktatott szakmák helyi tantervei a Szakmai Program részét képezik.

Melléklet

A diákotthonra (kollégium, internátus) vonatkozó speciális szabályozás

A diákotthon (kollégium) nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

A református kollégium a hagyományt, az értékeket, az értékrendet védi, ezzel magát az embert védi.

- Olyan feltételeket igyekszünk teremteni, és olyan munkát végezni, hogy tanulóink testileg – lelkileg egészséges, felelős közösségi emberként tudjanak élni a mindennapokban.
- Kiemelt feladatnak tekintjük a tanulókra való személyes odafigyelést, a személyre szabott foglalkozást mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás terén.
- Arra törekszünk, hogy kollégiumunkban jó hangulatban, szép környezetben nevelődjének a gyerekek. Tevékenységünket szolgáltatnak tekintjük, melyet a társadalmi és a partneri igényeknek megfelelően szeretetteljes, keresztyén légkörben végzünk.
- Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy az egészséges életmód megismert elemei épüljenek tanulóink személyiségébe.
- Célunk: a szilárd alapkészségek kialakítása mellett megtartani, keresni a szépet, a jót, az érdekeset, a hasznosat; kedvvel, örömmel szerezni az ismereteket; s kitartással eljutni a kitűzött célig.
- Azért dolgozunk, hogy diákjaink harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában boldogulni tudó emberekké váljanak. Olyanokká, akik a megszerzett tudást értéknek tekintik és használják. Akik egyéni értéknek tekintik boldogulásukat, a családjukat, a nemzetüket, a keresztyén egyházat és az emberiséget szolgálva tudják elérni, önmagukat és környezetüket mindig fejlesztve, jobbítva.
- Arra törekszünk, hogy ápoljuk, továbbvigyük hagyományainkat, a családi tradíciókat, a felelősségtudatot, a felnőttek tiszteletét, a szülőföld, a szabadság, a keresztyén értékek, a munka szeretetét.

A diákok megismerése, az elfogadó, empatikus kölcsönös bizalmi viszony kialakítása a kollégiumi jogviszony létrejöttétől kezdődően tervezetten történik, amelyben folyamatosan nagy szerepet kap a kollégisták családi körülményeinek, személyiségüknek, egyéni sajátosságaiknak a megismerése. A hatékony és eredményes kollégiumi pedagógiai munka egyik alapfeltétele, hogy a pedagógusok tartalmas és rendszeres együttműködés során segítsék a tanulók személyiségfejlődését, legyen meg a kisközösség intimitása mellett a kollégiumi nagy- és kisközösségi tevékenységek együttes élménye, a foglalkozások viszonylagos kötetlensége, az idővel való szabadabb, rugalmasabb gazdálkodás, az iskolai értelemben vett teljesítménykényszer hiánya.

A tanulók bármikor megkereshetik nevelőtanárukat és feltárhatják problémáikat. Ezek megoldásában számíthatnak pedagógus tanácsaira, segítségére.

Hetente tartunk csoportfoglalkozásokat, de külön alkalmakon is van módjuk találkozni a diákoknak csoportnevelőjükkel. Igyekszünk rugalmasan, mindenki meglegedésére nevelni, szem előtt tartva az alapvető emberi normákat és az egyházi erkölcsi elvárásokat.

A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

A kollégiumi nevelés különleges feladatai

A kollégium különleges nevelési helyzetet teremt azáltal, hogy az itt lakó gyermekek hamarabb kiszakadnak a családból, így intenzívebben érik őket az intézményes nevelés hatásai. Felgyorsul a pszichés leválás a családtól, ezzel növekszik a gyermek önállósága. Ugyanakkor a fiatal felnőtt támasz nélkül marad a legnehezebb életkorban. Az empatikus, egészséges világnézetű, szilárd erkölcsi értékrendszerű és toleráns pedagógus azonban megtalálhatja annak módját, hogy átsegítse a gyermeket ezen az érzésen. Tudjuk, a csoportpszichológiai befolyások serdülőkorban a szokásosnál is erőteljesebbek. Számos hasznos közösségi készség csiszolódik közben: tolerancia-készség, a „pozitív gondolkodás”, a kezdeményező képesség, értékes barátságok megszületése. A kollégiumi élet hatásainak mérlege végül a szerint billen a pozitív vagy negatív irányba, hogy a pedagógus mennyire hozzáértően és felelősségteljesen irányítja a természetes önnevelési folyamatokat. Kollégiumi nevelésünk feladata különösen az alábbi területek fejlesztése:

Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti a mindenkori szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedést. Fejleszti a szociális tájékozódás készségét, alkalmat és közeget teremt a közösségi értékrend és normarendszer fejlesztéséhez, segíti az egyensúly megteremtését a közösségi és az egyéni értékrend, érdekek között. Társadalmilag elfogadott közösségi szokásokat és mintákat közvetítünk.

Kulcsfogalmak: empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség, közösségi együttélés, szociális, kommunikációs és állampolgári kompetencia fejlesztése.

A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

A kollégium biztosítja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket, technikákat. Ennek érdekében folyamatosan fejlesztjük a kreativitást, erősítjük a tanulási motívumokat, arra törekszünk, hogy feltárjuk az egyéni tanulási kudarcok és zavarok okait, majd személyre szabott, hatékony megoldási lehetőségeket kínálunk fel. Szaktanári segítséget adunk a napi felkészülésben. Szeretnénk, hogy az ismeretek elsajátítása ne pusztán monoton feladatteljesítés legyen, hanem egyfajta belülről fakadó belsőigény, vagyis a világ iránti természetes érdeklődés mozgassa a tanulókat.

Kulcsfogalmak: hatékony, önálló tanulás, matematikai kompetencia, digitális kompetencia.

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, pályaorientáció segítése

Megpróbálunk nagyon változatos és hatékony szervezeti és módszertani megoldásokat alkalmazni, amelyek segítségével leküzdhetjük a tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségbeli különbségeket. Feladatunk a tanulók képességeinek minél részletesebb megismerése: a tehetséges tanulókat képességeinek kibontakoztatásával párhuzamosan támogatjuk a tanulásban elmaradt és a sajátos nevelési igényű tanulókat. Biztosítjuk annak feltételrendszerét, hogy az iskolában mindenki eredményesen végezze tanulmányait. Lehetővé tesszük az egyes szakmák, hivatások megismerését, segítjük a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést a helyes és pozitív egyéni önértékelés kialakításával.

Kulcsfogalmak: magas szintű anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság, kifejező- és fogalmazási készség fejlesztése, hatékony, önálló tanulás, digitális kompetencia.

A kulturált életmódra nevelés, koherens világkép kialakulásának segítése

Töretlenül valljuk, hogy bővítenünk kell a diákok ismereteit az egyetemes emberi civilizációról, és azok eredményeiről. Fel kell keltenünk az érdeklődést a kultúra, a tudományok, a művészetek iránt, továbbá az emberiség és Földünk globális problémáival kapcsolatban. A természeti és társadalmi ismeretek átadása, a művészeti élmények intenzív megtapasztalása.

Változatos és sokrétű kulturális programokat kínálunk a magyar, az európai és az egyetemes kultúrkör megismeréséhez, az idegen nyelvek elsajátításához. A kollégiumi nevelés megalapozza a tanulóknak az európai uniós polgár identitástudatát.

Kulcsfogalmak: globalitás, európaiság, univerzalitás, esztétikai-művészeti tudatosság, szociális és állampolgári kompetencia, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia.

Az egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése

A testi, szellemi és lelki egyensúly, a belsőharmónia megteremtésére kell törekednünk a társadalmilag szervezett közösség keretei és szabályai között. Azt szeretnénk, ha diákjaink képessé válnának önnön természetes, alkotó életritmusuk, saját szokásrendszerük kialakítására, úgymint egészséges táplálkozás, kulturált megjelenés, tisztálkodás, testápolás, rendszeret, igényes környezet megteremtése. Kollégiumunk a diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus közeget biztosít. Azt reméljük, hogy a tanulók itt jól érzik magukat, és ez hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmód iránti feltétlen igény kialakításához. Célunk a környezettudatos magatartásforma felmutatása. Feladatunk továbbá a családi életre, a családtagi szerepekre, szexuális nyitottságra és tájékozottságra, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra és az öngondoskodásra nevelés.

Kulcsfogalmak: fenntartható fejlődés, tudatos környezetvédelem, társadalmi és családi szerepvállalás, szexualitás, érett személyiség.

Társadalmi gazdálkodási jártasságok fejlesztése

Segítenünk kell a tanuló önálló életvitelének kialakítását, különös tekintettel a családi háztartás és gazdálkodás megtervezésére, a tudatos fogyasztóvá válás kritériumaira, illetve a gazdaság, pénz- és hitelpiaci alapismeretekre, hiszen csak egy autonóm, felelős gondolkodású, jogait és kötelességeit jól ismerő állampolgár képes a társadalom mikro-egységének és egyben a jövőzálogát képviselő családi létforma működésének biztosítására, fenntartására.

Kulcsfogalmak: család, társadalom, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, természettudományos kompetencia.

Általános célok:

- Biztosítjuk és tiszteletben tartjuk az Alkotmányban deklarált állampolgári, gyermeki és szabadságjogokat, személyiségjogokat.
- A NAT által megfogalmazott alapelvek és fejlesztési feladatok megvalósításában a demokráciát, a humanizmust, a nemzeti és európai önazonosságra nevelést tarjuk irányadónak.
- Felelősségre, bizalomra, szeretetre, segítőkészségre és emberi tapintatra neveljük tanítványainkat.
- Tehetséggondozás, felzárkóztatás, pályaválasztás, életkezdés segítése.
- Elősegítjük a tanulók aktivitását, az alkotói képességek, az öntevékenység fejlesztését, a tanulói önszerveződést.

- A szülőkkal, a kapcsolódó iskolákkal, az intézmény környezetében levő társadalmi és civil szervezetekkel való konstruktív együttműködést felhasználjuk a napi feladatok megoldásaiban. Egységes normarendszer kidolgozása a kollégiumi nevelésben résztvevő partnerek számára (szülők, tanulók, tanulócsoportok, kollégiumi és iskolai nevelőtestület, közvetlen és távolabbi környezet, stb.)
- A környezet esztétikus kialakításával szociális és érzelmi biztonság megteremtésére törekszünk.
- Változatos és tartalmas művelődési és szabadidős tevékenységeket biztosítunk.
- Pedagógiánkat a nyugodt következetesség; az integrált nevelés megvalósítása; illetve az orientáló, motiváló, aktivizálni képes, tevékenységközpontú, segítő nevelési módszerek alkalmazása hatja át.
- Valljuk, hogy az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele, az egyéni bánásmód alkalmazása vezet el az eredményes munkához.
- Munkánkhoz elengedhetetlen a nevelőtestület pedagógiai, módszertani felkészültségének folyamatos fejlesztése.
- Meggyőződésünk, hogy a keresztyén-nemzeti hagyományok, a nemzeti azonosságtudat tiszteletben tartása és ápolása kollégiumunk példás szellemiségét erősíti.

Konkrét célok:

- **A tanulmányi munka támogatása:** kooperatív tanulási formák alkalmazása a tanulási teljesítmény fejlesztése érdekében, megfelelő tanulási, gondolkodási, és munkakultúra kialakítása.
- **Önismeretre nevelés.** Ha a fiatal felnőtt szembesül saját személyiségével, akkor konfliktushelyzetekben megfontoltabban reagál. Az önmagát jól ismerő ember képes önállóan dönteni, képes megfelelni a társadalmi normatíváknak.
- **Akaraterő fejlesztése.** „Az egyén érez, ért és akar.” – mondja Arisztotelész. A lélek tisztaságának megóvása és az érzelmi intelligencia kibontakoztatása érdekében fel kell mutatni a tanulók számára a szabad akarat fogalmának helyes értelmezési lehetőségeit, mely rendkívüli relevanciát kap a közösségi létforma gyakorlása során.
- **Pozitív individuális fejlődés.** Az önelfogadás, az önbecsülés és optimista világlátás segítségével szeretnénk elérni, hogy tanulónk higgyen önmagában és társaiban. Legyenek saját céljai, legyenek tervei és azok megvalósításához elegendő elkötelezettsége.
- **Szeretetre, boldogságra nevelés.** A napi feladatok elvégzésének nélkülözhetetlen része, hogy a diákok elegendő „szeretet- és örömmélményt” kapjanak, és azt ne a fogyasztói vagy információs társadalom tömegembereként, hanem tartalmas emberi kapcsolatokban, értéket adó művészi alkotásokban, klasszikus zeneművek átélésében, illetve a természet örök értékeinek felfedezésében tapasztalja meg.
- **Konfliktuskezelés.** A konfliktusok, a siker és a kudarc mindennapjaink, életünk szükségszerű elemei. Feldolgozásuk, kezelésük, elfogadásuk a személyiség fejlődésének elengedhetetlen része. Rá kell vezetnünk tanulóinkat arra, hogy miként lehet válságszituációkból megújult erővel, a tanulságokat megfogalmazva talpra állni, hiszen az emberi élet célja nem más, mint végigmenni saját belső utunkon.
- **Szociális érzékenység, empátia.** Az egyén a közösség része, közösen, szeretettel kell alakítanunk, formálni társas kapcsolatainkat. A másság elfogadása, az együttérzés ugyanis egy magasabb minőségű erkölcsi létformához vezet, mely a mindennapokban a családi, baráti, társadalmi és párkapcsolatok felelős vállalásában artikulálódik.

A kollégium tevékenységrendszere

1. Alaptevékenység

A kollégium alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs elegendő lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítésére, a kisebbségi oktatásra, illetve akiknek a család nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A törvény egyértelműen **feltételteremtő intézmény**ként határozza meg a kollégiumot, s mint ilyen, egyfajta speciális védőhálóként definiálhatjuk intézményünket. Ebben az értelemben a következő funkciókról beszélhetünk:

- Alkotmányossági védőháló
- Szociális védőháló
- Érzelmi védőháló
- Kulturális védőháló

1.1. Oktatáspolitikai és szociálpolitikai funkció

- A szabad iskolaválasztás joga.
- A tankötelezettség megvalósíthatósága és teljesítése.
- A továbbtanulás lehetősége.
- Az esélyegyenlőség és a társadalmi mobilitás elősegítése.
- A társadalmi munkamegosztásban való részvétel.

1.2. Szociális gondoskodás

- Az élet szociális alapjainak megteremtése.
- Szociális „védőháló” az egyén és a közösség számára.
- Az otthon, a „második otthon” kialakításának lehetősége.

2. Pedagógiai tevékenység

2.1. Nevelés

A kollégium élet megszervezése

Fogalmak

Ügyelet, készenlét: Bent vagyok a „helyemen”, őrzöm a rendet, a nyugalmat. Esetleg házon kívül tartózkodom, de elérhető vagyok, bármikor mozgósíthatnak. (Nem tartozik bele a 30 óra órakeretébe!) Rendelkezésre állás.

Felügyelet: Járom az épületet, a szobák rendjét ellenőrzöm, figyelem a történéseket, és beavatkozom, ha szükséges.

A kollégiumi élet szervezése: Járom az épületet, a szobákat, megszólítom, „mozgatom”, majd értékelem a gyerekeket. Interaktív cselekvés.

Foglalkozás: Előre megtervezett módon (hely, idő, tartalom, módszer pontos megjelölésével) foglalkozom egy csoporttal, oktatási - nevelési-fejlesztési tevékenység.

Egyéni törődés: Tervezett módon foglalkozom egy-két tanulóval (kötetlen vagy irányított egyéni beszélgetések, meghallgatás).

A kollégiumi nevelés célja a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésnek segítése, keresztény személyiségnek fejlesztése, kibontakoztatása.

- Családhelyettesítő funkció
- Szocializációs funkció
- Személyiségformáló funkció
- Nevelési értékeket közvetítő (etikai, norma stb.) funkció
- Követelményeket állító funkció
- Ellenőrző, értékelő funkció

2.2. Tanulás, tanítás, oktatás, képzés

- az iskolai teljesítés feltételeinek megteremtése,
- felzárkóztatás, személyes konzultáció, lecke kikérdezés, korrepetálás,
- tehetséggondozás,
- pályaaorientáció, pályaválasztás,
- szabadidős foglalkozások szervezése,
- élethosszig tartó tanulás szükségességének elfogadtatása.

2.3. A kollégiumi foglalkozások rendje

A nevelőtanárok a kötelező és szabadon választható foglalkozások formáját, rendjét és tartalmát demokratikus nevelési alapelvek mentén, irányító beavatkozással, a csoporttal közösen tervezik meg, alternatívát javasol, amelyek közül választani lehet. A csoport szabadon választ a felkínált témák közül, és meghatározzák a feladatok elosztását is. Rendkívüli jelentőséggel bír a közös munka során a tanulók erkölcsi és szellemi gyarapodása, a kompetenciák fejlesztése, a csoportdinamika, illetőleg az egyéni szükségletek és képességek. A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján kell megszervezni, mely kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat. Minden tanév első hetében fel kell mérni, hogy hány tanuló és milyen szabadon választható foglalkozáson kíván a tanévben részt venni. Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégium vezetője készíti elő, és a nevelőtestület fogadja el, a kötelező foglalkozásokra vonatkozóan a tanév megkezdéséig, a szabadon választható foglalkozásokra vonatkozóan legkésőbb az adott tanév szeptember 30-áig. Az éves munkatervet - az elfogadást követő három munkanapon belül - a helyben szokásos módon közzé kell tenni. A tanulók a közzétételtől számított hét munkanapon belül jelenthetik be - írásban - a kollégium vezetőjének, hogy melyik szabadon választható foglalkozáson kívánnak részt venni.

2.3.1. Kötelező foglalkozások

Kiemelten fontosnak tartjuk a tanulási motívumok - a csodálkozás, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyának - fejlesztését. A tanuló ideje védett a kötelező szilencium időtartama alatt, naponta 16⁰⁰-18⁴⁵-ig, ez alól felmentést a kiváló eredményt elért tanulók kaphatnak, akiknél az iskolai érdemjegyek átlaga 4,5 feletti. A kollégium biztosítja a kötelező foglalkozások rendszeres, tervezett, csoportos vagy egyéni keretben való szervezését. Összesen 14 óra/hét/kollégista.

2.3.1.1. Felkészítő, fejlesztő foglalkozások (13 óra/hét/csoport)

- **Tanulást segítő foglalkozások:** rendszeres iskolai felkészülést biztosító, tehetséggondozó, felzárkóztató, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladását, sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatását biztosító foglalkozások, szakkörök, diákkörök.
- **Felzárkóztató foglalkozások:** előzetes felmérésen alapuló, differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások.
- Kiemelkedő képességű vagy a sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatásának biztosítása.
- **Napirendbe beépített kötelező szilencium** (tanulmányi kategóriák szerinti differenciálás).
- **Korrepetálás** (éves tanulói foglalkozási terv).
- **Tehetséggondozás.**
- **Egyéni törődés, gondoskodás:** nevelőtanári kikérdezés, ellenőrzés. irányított beszélgetés.
- A napi felkészülés közvetlen tanári irányítással történik, tanulócsoportonként, heti 13 órában. Csoportonként 1-1 nevelőtanár látja el a tanári feladatokat. A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztése, felzárkóztatása szaktanári tervezéssel történik.
- A foglalkozások látogatása alól a csoportvezető nevelőtanár felmentést adhat:
 - rendszeres iskolai elfoglaltság, pl. szakköri tevékenység
 - egyesület által igazolt sporttevékenység,
 - szülő által igazolt magánóra okán.

2.3.1.2. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportfoglalkozások

(1 óra/hét - ennek 60%-a tematikus) Célunk a kollégiumi közösségek fejlesztése, megfelelő csoportdinamika kialakítása, informális és formális csatornák működtetése:

- **Tematikus foglalkozások:** a rendeletben előírt témakörök, időkeretek és szervezési formák figyelembe vételével - konkrét célok, feladatok, módszerek.
- **Általános csoportfoglalkozások:** 45 perc időtartamú, a kollégiumi élethez, a csoport életéhez kapcsolódó feladatok, tevékenységek. Célja, hogy a tanulók elsajátítsák a mindennapi élettel kapcsolatos ismereteket, a közösségi együttélés normáit, a szociális viselkedés alapvető szabályait; a konfliktuskezelő képességet. A tanulók életének, egészségének védelme érdekében hangsúlyt kap a prevenciós tevékenység (balesetek-, káros szenvedélyek - dohányzás, alkohol, illetve drogfogyasztás, stb. - kialakulása), valamint az az életvitel helyes tervezése és megvalósítása.

2.3.1.3. Speciális ismereteket adó foglalkozások

- **Egyéni törődést biztosító foglalkozások:** a tanulók feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére, tapintatára, és empátiájára.
- **A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:** a kollégium által biztosított 1 óra/hét. A pedagógus által irányított csoportos és egyéni foglalkozás, amelynek megszervezése a lehetséges kollégiumi kínálatból választott tanulói igény alapján a kollégiumnak kötelező, s amelyen a tanuló választása alapján köteles részt venni. A lehetőségekből szabadon választható, de választani kötelező. Ezek lehetnek: az egészséges és kulturált életmódra nevelés, diáksport, a természeti környezet ápolása, vagy irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességek, kreativitás fejlesztése, vagy öntevékeny diákkörök működése. A foglalkozások során hangsúlyt kap az irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek fejlesztése, a kollégiumban élő nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó tanulók anyanyelvi, nemzetiségi kultúrájukhoz való kötődésének erősítése. A kollégium által szervezett kirándulások során a tanulók megismerik történelmi, kulturális és természeti értékeinket; a különböző rendezvények erősítik a kollégiumi közösséget.

A szabadidő megszervezésénél figyelembe vett elvek a következők:

- egymás megismerése,
- közösségformálás,
- hagyományaink megismertetése,
- az ünnep átélésének megtanítása,
- tehetséggondozás,
- műveltségfejlesztés,
- tartalmas szórakozás biztosítása.

2.3.2. Szabadon választható foglalkozások, programok

A foglalkozásokat mindig a diákság igényeihez, érdeklődéséhez szorosan igazodva a kollégium pedagógiai programjának alapelveivel összhangban valósítjuk meg. Szabadon választható foglalkozások széles körű alkalmazása a differenciálás, a tehetségfejlesztés kiemelt lehetőségei. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások tematikája:

- a természeti környezet védelme,
- irodalom, képzőművészet, zene és vizuális képességfejlesztés,
- anyanyelvi képességfejlesztés,
- nemzetiségi kultúra,
- műszaki, vállalkozói és gazdasági ismeretek,
- magyar nyelv és irodalom szaktárgyi felkészítés,
- matematika szaktárgyi és érettségi felkészítés,
- német nyelv szaktárgyi felkészítés,
- angol nyelvi szaktárgyi felkészítés,
- diákkörök,
- tanfolyamok (nyelvi -érettségi -felvételi előkészítő),

- kompenzáció (felzárkóztató) programok,
- rendszeres könyvtárhasználat,
- sportkörök,
- tanulásmódszertan,
- pályaaorientáció,
- média-kommunikációs ismeretek,
- filmklub,
- elsősegély tanfolyam,
- családi életre, párkapcsolatra, egészséges életmódra nevelés.

A csoportfoglalkozások megtervezése írásban:

- a témakörön belül a tartalom („tananyag”) meghatározása
- a fejlesztési célok meghatározása
- a fogalmak felsorolása
- az eljárások, munkaformák, módszerek (tanár/diák) megtervezése
- az alkalmazott eszközök megnevezése
- az elvárt teljesítmény, végeredmény, produktum leírása

Módszerek

- Tanári előadás
- Kérdőívek kitöltése és feldolgozása
- Tanulói csoportmunka
- Szorongás-és stressz-oldó technikák alkalmazása
- Tájékozódás segítése: szakirodalom (könyvek, folyóiratok), webhelyek ajánlása
- Személyiségállapot, személyes tulajdonságok feltárására irányuló felmérés
- Önismereti tréning, dramatikus játékok
- Önmenedzselési technikák
- Színház-és múzeumlátogatás

A csoportfoglalkozások tervezésének, ellenőrzésének és értékelésének pedagógiai szempontjai

- A foglalkozás illeszkedése a kollégium pedagógiai programjához, a csoport éves munkatervéhez
- A foglalkozás tervezettsége
- A cél tisztázottsága
- A tanulók motiválása, aktiválása
- A szervezési mód céllal való megfeleltetése
- Eszközhasználat céllal való megfeleltetése
- Megértés, elsajátítás ellenőrzése

- Tanulói teljesítmények mérése, értékelése
- Tanár-diák viszony a foglalkozáson
- Nevelői hatások lehetőségeinek kihasználása
- Keresztény tartalom megjelenése
- Eredményesség

Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Célunk, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten rendelkezzenek ismeretekkel és jártasságokkal egészségük megőrzése érdekében az alábbi területeken:

1. egészséges táplálkozás
2. mindennapos testmozgás
3. az alkohol és a kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre
4. családi és párkapcsolatok
5. bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
6. személyes higiéné
7. baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

A megvalósítás színterei:

- A 9. évfolyam tanulói számára az iskolaorvos és a védőnő mentálhigiénés foglalkozásokat tart a csoportfoglalkozások keretén belül.
- A csoportvezető nevelő a tanév első csoportfoglalkozásán balesetvédelmi oktatásban részesíti a diákokat.
- A testi és lelki egészségre nevelés tematikus foglalkozásain kötelező jelleggel kell foglalkozni a megadott témakörökkel.
- Az étkezés és személyi higiénia területén rendszeres nevelőtanári kontrollt kell gyakorolni, melyben a számonkérés helyett a mintaadásra kell helyezni a hangsúlyt.
- A tanulási környezet tisztántartásában ki kell használni a közösségi tevékenységben rejlő pedagógiai lehetőségeket.

A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, az önálló életkezdést elősegítő tevékenységek elvei

Az oktatási-tanulási folyamat segítője és kulcsszereplője is a pedagógus, aki formál, orientál, támogat, egyre önállóbbá teszi tanítványait, kialakítja bennük az önszabályozás készségét, az autonómiát és a szabadságot, mert tudja, hogy az oktatás komplex interaktív folyamat.

A tehetséggondozás legfontosabb módszere a gazdagítás, a tudás felfedezése, a rácsodálkozás öröme, az ismereteknek a kötelezőn túli élesítése, elmélyítése, mely fejleszti a kritikus és a kreatív gondolkodást, az intellektuális képességet. A képességek fejlesztésére tevődött át a hangsúly, ma az alkotó gondolkodás és az együttműködés a leghasználhatóbb tudás. Ennek okán a nevelőtanárokkal szemben a XXI. században új kompetenciaelvárások jelentek meg:

- A tanuló empátiás elfogadásával optimális személyiségfejlődés megvalósítása.
- Kongruens kommunikáció és hitelesség.
- Nyugalom, türelem, higgadt határozottság.
- Gyermekközpontú szemlélet.
- Szociális érzékenység, az eltérések elfogadásának, a különbségek kezelésének a képessége.

- A kooperatív tanulást megvalósító gyakorlatok alkalmazása, az egymást segítő tanulók együttműködése.
- Heterogén csoportok működtetése, rugalmas tanulásszervezés mindennapi gyakorlata, alternatív utak kínálata a tanulók számára.
- Hatékony tanítás, amelynek jellemzője az igényesség, a folyamatos mérés és vissza-jelzés, az egyéni tanulmányi terv és megvalósulásának rendszeres nyomon követése.
- Együttműködés a problémamegoldásban intézményen belüli és intézményen kívüli szakemberekkel.

Tehetséggondozás: Azon tanulók vesznek részt, akik valamilyen területen kiemelkedő képességekkel rendelkeznek.

A tehetséggondozás feladatainak megvalósítása intézményünkben differenciálással és egyéni tehetséggondozással történik. A differenciálás áthatja az intézmény egész nevelési folyamatának feladatait, tartalmát, követelményeit, módszereit, eszközeit, szervezeti formáit, értékelési rendszerét.

Alapfeladataink:

A tehetséggondozás és felzárkóztatás módszereiben célirányos *tanulás-szervezési eljárások* alkalmazása:

- differenciált tanulásszervezés
- kooperatív technikák
- projekt módszer
- tevékenységközpontú pedagógiák

Bizonyos területeken tehetséges SNI tanulók célirányos fejlesztése.

Pedagógusaink nevelő-oktató munkájuk során arra törekcszenek, hogy a differenciálás módszerével teljes mértékben kibontakoztassák a tanulóknban rejlő képességeket, fejlesszék kreativitásukat, szociális kompetenciájukat, kognitív és affektív szférájukat.

Ennek érdekében:

- Differenciált foglalkoztatást alkalmazunk,
- A közösségi nevelés mellett nagy figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra,
- Egyéni feladatok adásával igyekcszünk kibontakoztatni a gyermek képességeit, tehetségét,
- A tanulók érdeklődésének, adottságainak megfelelően szakköröket szervezünk. A szakkörök szervezésénél a sokoldalúságra, a változatosságra törekcszünk.
- Folyamatosan részt veszünk pályázatokon, tanulmányi versenyeken, vetélkedőkön.
- Lehetővé tesszük tanítványainknak, hogy bekapcsolódjanak az intézményen kívül megszervezett tanfolyamokba, tevékenységekbe, ha azok összeegyeztethetők kollégiumi kötelezettségeikkal.
- A közművelődési intézmények által biztosított lehetőségek kihasználása (múzeum-, hangverseny-, és színházlátogatások; könyvtárakban, levéltárakban végzett kutatómunka stb.).
- Diákönkormányzati tevékenység, diákújság szerkesztése, kollégiumi rendezvények szervezése.
- A tananyag lehetőségeinek függvényében projekt módszer alkalmazása.

Korrepetálás: Azon tanulók vesznek részt, akik

- hiányzás miatt lemaradtak a tananyagban,

- ismereteik hiányosak egy-egy részterületen,
- igénylik a fokozottabb tanári segítséget,
- az órai tananyag elmélyítésében szaktanári segítségre szorulnak.

Felzárkóztatás: Azon a tanulók vesznek részt, akik év közben csatlakoztak hozzánk és valamilyen szinten lemaradásuk van, vagy eltérő felkészültséggel érkeztek az általános iskolából.

Az egyéni tanulási stratégiák fejlesztése

Az individualizált tanulás előnye, hogy az egyéni anyagot egyéni tempóban, önállóan dolgozza fel a tanuló. Az egyéni tanulói igények kielégítése áll a fejlesztés középpontjában. Ez a fejlesztési tevékenységrendszerek olyan kidolgozását és alkalmazását jelenti, amely csökkenti a hátrányokat, esélyt ad a felzárkózásra és lehetőséget biztosít a követelmények, elvárások teljesítésére. Feltételezi az egyéni tanulói igényekhez igazodó differenciált foglalkoztatást és a rugalmas alkalmazkodást kifejezetten az egyén fejlődési üteméhez mérten. Olyan humanizálódó kollégiumnak valljuk magunkat, amely tudomásul veszi, hogy nincs tanuló, aki mindenben egyformán kiváló. Az egyik ügyesebb, a másik gyorsabb, a harmadik kitartóbb. Mindenki hátrányos helyzetű a nála bizonyos szempontból jobb adottságokkal vagy előnyösebb körülmények között lévőkkel szemben.

Olyan kollégiumnak valljuk magunkat, ahol minden gyermek lehetőséget kap a fejlődésre. Azok a képességek, amelyeket az egyén nem használ, fejletlenek maradnak, amelyeket viszont sokat foglalkoztat, mind magasabb szintre fejlődnek. Ha egy képesség fejlődésbeli lemaradását szeretnénk csökkenteni, olyan tevékenységet kell végeztetni a gyerekekkel, amely a célzott képességre fejlesztő hatással lehet.

Az esélyteremtéshez, az eredményes társadalmi beilleszkedéshez az egyik legfontosabb tennivaló, hogy a kollégium kezelni tudja az egyéni igényeket, az egyéni eltérésekből fakadó problémákat. Képes legyen arra, hogy a tanulók számára a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával biztosítani tudja azokat az egyéni tanulási útvonalakat, egyéni tanulási stratégiákat, amelyek megakadályozhatják, illetve kompenzálhatják az iskolai kudarcokat.

Kooperatív tanulás

Több ember közösen végzett tevékenysége kapcsán szoros kölcsönhatás alakul ki. Nemcsak a tananyaga elsajátítása a cél, hanem a szociális folyamatok elsajátítása is. A közös munkával a gyerekek a személyiségfejlődés területén is kibontakozhatnak, nő a tanulási motiváció, csökken a szorongás, ezáltal erősödik pozitív beállítottságuk a kollégiummal, iskolával szemben. Javul a tanulási teljesítményük, a problémamegoldó, kreatív gondolkodásuk fejlődik. Jó irányba mozdul el a diákok egymás iránti toleranciája is. Képessé válnak a társadalmi, etnikai, kulturális különbségek tisztább értelmezésére. A pedagógus feladata tehát, hogy kiépítse tanulói között az együttműködés képességét. Ez megkívánja a tanulóktól az interperszonális és kiscsoportban való munka képességét. A tanulóknak el kell sajátítaniuk azokat a technikákat, melyek az együttműködéshez szükségesek. Nem az egyéni felelősség elmosásáról van szó, sokkal inkább annak a csoport tükrében való felerősítéséről.

A kooperatív tanulás négy alapelve:

- Az építő egymásrautaltság
- Az egyéni felelősség
- Az egyenlő részvétel
- A párhuzamos interakció

A pályaválasztási tevékenység elvei:

- a 9-10.-11-12. évfolyamosok számára folyamatos tevékenység;
- legyenek tisztában képességeikkel, legyen reális önismeretük;
- a pályaismertetőket tartalmazza a velük kapcsolatos képzési módokat;
- lássák a választott pálya és életük fő kérdései közti összefüggéseket, mit kell tenniük céljuk eléréséhez;
- alkalmazni kell a modern informatikai eszközöket;
- törekedni kell, hogy az egyéni adottságokhoz illeszkedő választásuk összhangban legyen a munkaerő-piac elvárásaival;
- tudatosítani kell, hogy az iskolában megszerzett ismeretek csak a továbbtanulás megkezdéséhez elegendők;
- legyenek készek a permanens tanulásra, ami alapja lehet a későbbi pályakorrekciónak;
- választásuk során gondolkodjanak pályakörben, pályairányban, ennek megfelelően látogassanak el munkahelyekre.

Az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei:

- a polgári értékrend elemeinek megismertetése;
- kollégistáink elképzelésének megismerése a jövőről;
- jövőképük fejlesztése a realizmus irányába;
- ki kell alakítani az egy életen át való tanulás és önművelés igényét;
- konfliktus kezelési technikák megismertetése, gyakorlása;
- élethelyzetek modellezése szituációs játékok révén;
- a családi és társadalmi élet főbb tennivalóinak megismertetése;
- demokratizmus a mindennapi életben – előgyakorlatok;
- a változó világ körülményeihez való konstruktív alkalmazkodás megalapozása, felkészítés az ésszerűen takarékos gazdálkodásra.

Hátrányos helyzetű tanulók szervezett felzárkóztatásának, tehetséggondozásának, társadalmi beilleszkedésük segítésének terve

Az intézményünk nevelőtestülete elsődleges feladatának tekinti a hátrányos helyzetű diákok beilleszkedésének segítését a kollégiumi közösségbe.

Cél

- Biztosítani az intézményben a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését.
- Biztosítani az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség érdekében.

A kollégium tevékenysége során, kiemelten:

- a felvételi eljárásban
- nevelésben, ismeretkövetítésben
- tanulás-támogatásban
- a kollégistákkal való gondoskodásban
- a diákok egyéni fejlesztésében
- az értékelés gyakorlatában

- a pályaaorientációban
- a tehetséggondozásban
- a pedagógusok szakmai továbbképzésében
- a partnerség építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, az iskolákkal, a szakmai szolgáltatókkal, szakellátás intézményeivel és a társadalmi környezettel

Feladatok

- Éves rendszerességgel intézményi szintű helyzetelemzést végezni a hátrányos és halmozottan hátrányos kollégisták felmérése és változás feltérképezése érdekében.
- A változás tükrében és az éves mérések alapján kiegészíteni, esetleg módosítani az esélyegyenlőségi tervet.
- Az esélyegyenlőség programban résztvevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetele, szociális hátrányainak csökkentése érdekében kompetencia alapú komplex fejlesztést folytatni az intézményben.
- A résztvevőket bevonni az értékelés-továbbfejlesztés folyamatába, ami lehetővé teszi, hogy a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben résztvevők számára érthető visszajelzéseket biztosítsunk:
 - egyéni kompetencia-mérések végzése
 - hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazása
 - a mérésben résztvevők és családjának bevonásával kialakított-fejlesztett visszajelzési rendszer létesítése
 - tantárgyi képességfejlesztő programok elkészítése.
- Egyéni megállapodás a tanulók egyéni tanulmányi céljairól ütemterv készítése az egyéni, fejlesztési terv kialakításához.
- Egyéni fejlesztési terv kialakítása, összehangolása a fejlesztésben résztvevők csoportjával, valamint a terv megvalósításnak támogatása.
- Folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladásáról és a továbblépés lehetséges irányairól (egyéni fejlesztési tervek és napló, szöveges értékelés).
- Az egyes kollégisták szociális helyzetének felmérése, szociális támogatások biztosítása az iskolai tanulmányok zavartalan és az egyéni képességek minél szélesebb körű fejlesztése érdekében.

Speciális kompetenciák fejlesztése

- személyes képességek fejlesztése
- szociális kompetencia
- életviteli kompetencia
- környezeti kompetencia
- eszközjellegű kompetencia:
 - kommunikációs képességek fejlesztése
 - informatikai képességek fejlesztése
 - nyelvi képességek fejlesztése

A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata. Biztosítanunk kell, hogy a diákok választott tisztségviselőik révén részt vehessenek a tanuló-közösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé kell tennünk, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

A diákönkormányzat célja, hogy a működési szabállyal összhangban a tanulók a diákotthoni nevelőközösség tagjaiként vegyenek részt önmaguk és társaik formálásában, életmódjuk kialakításában a pedagógusok közreműködésével szervezzék, irányítsák, ellenőrizzék és értékeljék a közösség életét és munkáját. DÖK munkáját a diákok által felkért tanár segíti. A diákönkormányzatot választott képviselők alkotják. Maguk választják vezetőségüket, akik képviselik a kollégista diákokat:

- az iskolai szervezetben,
- nevelőtestületi értekezleteken,
- kulturális rendezvényeken.

A szociális képességek fejlesztése tudatos módon történik meg a különböző diákönkormányzati tevékenységek gyakorlása kapcsán:

- A közösség napi életrendjének, feladatainak teljesítéséhez szükséges keretek szervezése, a munka irányítása, ellenőrzése és értékelése.
- A közösségi és egyéni érdekek összhangjának megteremtése.
- A tanulók sokoldalú fejlődésének segítése, az elért eredmények értékelése.
- A tanulmányi munka megszervezésének segítése és aktív részvétel az ellenőrzésben, értékelésben.
- A kollégium kapcsolatrendszerének kiépítése más iskolákkal, kollégiumokkal.
- Az iskolai és a kollégiumi nevelőtestület munkájának támogatása.
- Közgyűlések, választások, értékelések, rendezvények szervezése, diákvezetői megbízások ellátása.

A Diákönkormányzat tagjaitól elvárjuk, hogy:

- Személyes példamutatással, kiemelkedő tanulmányi eredménnyel járjanak társaik előtt.
- Ismerjék és gyakorolják a demokrácia alapvető szabályait.
- Önállóan végezzék az önkormányzó munkát.
- Ismerjék meg jogaikat, teljesítsék kötelezettségeiket.
- A feladatokat előre tervezzék, a munkát osszák meg.
- Közösségsszervező tevékenységük kapocs legyen a diákság a nevelőtestület és az iskola háromszögében.

Sport – játéktevékenység

A szabadidős tevékenységek közül kollégiumunkban kiemelt szerepet kap a sport és a játéktevékenység, a rendszeres mozgás.

A testi nevelés során szerencsére támaszkodhatunk a sportra, mint eszközre, mert tanulóink körében a sportmozgások kedveltek.

A testi kulturáltság azonos értékű a kultúra többi területeivel, s egyik formája az önmegvalósulásnak.

Küzdeni tudást, erős akaratot, kitartást, jobb eredményekre való törekvést követel az egyéntől is.

Feladata az egészség védelme, az egészségnevelés.

A sport immunizáló szerepénél hangsúlyozni kell a fizikai cselekvőképességet, a test és a pszichikum összhangjának megteremtését, a tevékenység kollektív magatartást követel, segítségnyújtást, kölcsönös bizalmat egymásban.

A sport olyan állóképességet ad, amely ellenállóbbá teszi a diákokat mindenfajta fizikai megpróbáltatással szemben.

Feladataink:

- a rendszeres testedzés iránti igény felkeltése, állandósítása
- a környezet kínálta lehetőségek kihasználása
- a mindennapos mozgás jelszavának megfelelően tevékenységek szervezése, beindítása
- csapatjátékok szervezése
- tudatosítás, hogy a versenyzésnél nem az eredmény, hanem a részvétel a fontos
- tudjanak örülni saját és mások elért sikereinek
- tudatosodjon bennük a hatás öröme, a fölösleges energia levezetése
- a túlterhelés elkerülése a cél.

A kulturális tevékenység, esztétikai nevelés

A kulturális, a művészeti, az esztétikai, a vizuális nevelés a szabadidő kulturált eltöltésének megszervezése rendkívül szerteágazó és összetett feladat. Szorosan kapcsolódik a tanulmányi munkához a jól szervezett életrend kialakításához éppúgy, mint az etikai, a világnézeti, a környezeti, a testi nevelésben megnyilvánuló értékéhez, de a szerepekre nevelés sok részlete is szorosan ide tartozik.

Tudatosítjuk tanulóinkban, hogy a természet szépségeiben megtalálható esztétikai értékek, a műalkotások, az irodalmi művek, a filmek, a zeneművek, a táncok, a népművészeti hagyományok értékrendszerének ismerete az ember általános műveltségének része, mint a kémia, fizika, matematika alapkérdéseiben való jártasság.

A kollégiumi nevelésben a tanulás, a szabadidő optimális megtervezése alapvető fontosságú, hiszen e szűkre szabott időben zajlik a tanulmányi munkát kiegészítő tehetséggondozás, a hiányok pótlása, a művészetekre nevelés, a vizuális nevelés, a fiatalos időtöltések, a megemlékezések, ünnepségek, a hagyományos kollégiumi összejövetel, a sportversenyek, a csoportfoglalkozások, az egyéni beszélgetések és sok egyéb tevékenység.

Az esztétikai nevelés legfontosabb feladatai:

- az egyén esztétikus megjelenése, ízléses öltözködés, testkultúra,
- a környezet esztétikus alakítása, formálása, a természet szépségei,
- az alkotó munkában megjelenő esztétikum,
- a művészetek sokféleségének megismertetése,
- néphagyományok ismerete, tánc- mozgáskultúra,
- a múzeumba, moziba, színházba, hangversenyre járás szokásainak kialakítása,
- közös és egyéni könyvtár, lemeztár, kazettatár, video tárra kialakítása, fejlesztése, gyarapítása,
- újságfigyelő rendszer megszervezése,

Az esztétikai és kulturális nevelés kollégiumunkban:

1. Rendezvények szervezése:
(Lásd! A kollégiumi hagyományai c. fejezet.)
2. Városi kulturális intézmények "műsorfigyelése".
3. Könyvtárlátogatások - megyei, házi könyvtárak, napilap-figyelő.
4. Diákkörök, érdeklődési körök:
 - népzenei önképzőkör
 - klasszikus-zenei klub
 - házi videofilm klub
 - számítógépes szakkör
 - természetjáró diákkör
 - természet- és környezetvédelmi szakkör
 - rejtvényklub
5. Színházbérlet megszervezése
 - az előadások előkészítése, értékelése.
6. A diákönkormányzat által szervezett versenyek:
 - szobák tisztasági versenye,
 - szobák dekorálásának versenye, (ötletesség, esztétikum, otthonosság)
 - a kollégiumi napok műsorainak értékelése.
 - tréfás újoncavató
7. Kapcsolódás az iskolai rendezvénytervben szereplő alkalmakhoz, lehetőség szerint elkerülve a "dupla" megemlékezést, ünneplést.
8. Kiállítások szervezése évfordulókhöz kapcsolódóan.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek

A gyermek és ifjúságvédelmi munka minden csoportvezető nevelőtanár napi feladatai közé tartozik. A csoportvezető már beköltözéskor összegyűjti a szükséges információkat a tanulókról, hiszen neki kell elsőként észlelni és közvetíteni a problémát a kollégium gyermekvédelmi felelősének, aki aztán részletesen feltárva az esetet megoldási tervet készít elő. Ezzel egyidejűleg tájékoztatja a nevelőtestületet, a kollégium vezetőségét, továbbá konzultációt folytat a szülőkkel, az iskolával, az önkormányzat családsegítő szerveivel, ha szükséges felkeresi a lakóhely szerint illetékes önkormányzat szociális és gyámügyi osztályát az érintett tanuló ügyében.

Rendkívüli prioritást kell kapnia a gyermek- és ifjúságvédelmi munka szervezettségének, valamint az ellátás szakszerűségének. Tekintettel az igényekre, a feladatokra, a pedagógus módszertani felkészültsége, a pedagógiai kultúra színvonala a gyermek és ifjúságvédelmi munkában központi kérdés. Szükséges az intézményen belüli rendszeres tapasztalatcsere, konzultáció, az esetmegbeszélés.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata különösen:

- A kollégiumi csoportokat felkeresve tájékoztatja a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy a kollégiumon kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.
- A pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál - a veszélyeztető okok feltárása érdekében családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét.
- Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot.
 - A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.
 - A tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy a kollégium igazgatója indítson eljárást a tanuló lakó-, illetve ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében.
 - A kollégiumban a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelki segély telefon, gyermekek átmeneti otthona stb.) címét, illetve telefonszámát.
 - A kollégium nevelési programja, gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai keretében egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése; szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az iskola igazgatójánál, tájékoztatás nyújtása a tanulók, a szülők és a pedagógusok részére.
 - A törvényi változások figyelemmel kísérése, folyamatos továbbképzés.

A segítségnyújtás általános formái

- az egyéni beszélgetés,
- egyéni törődés,
- meghallgatás,
- életvezetési tanácsadás,
- a kiscsoportos, szobaközösségi beszélgetés,
- stressz- és feszültségoldás,
- terápia,
- drámapedagógiai foglalkozás,
- mentálhigiénés szolgáltatás,
- jogsegély,
- folyamatos kapcsolattartás a kollégium pszichológusával.

Fontos célkitűzésünk, hogy pedagógiánk szellemisége kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik diák származása, színe, vallása, nemzeti vagy etnikai hovatartozása miatt, vagy bármely más oknál fogva hátrányos, esetleg kizáró helyzetbe kerüljön. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a kollégista diákok szívesebben fordulnak úgymond „házon belül” segítségért olyan pedagógushoz, akit ismernek, és akiben megbízhatnak, hiszen ezek a serdülőkori problémák elsősorban magánéleti, személyes jellegűek, közösségi beilleszkedéssel, egészségüggyel, tanulással, családi háttérrel, pszichés vagy egzisztenciális nehézségekkel kapcsolatosak.

A veszélyeztetettség külső megjelenési formái

A kollégiumnak kiemelt figyelmet kell fordítania a szenvedélybetegségek megelőzésére, illetve a gyógyult szenvedélybeteg tanulók beilleszkedésének elősegítésére. Fokozott figyelemmel kísérjük a veszélyeztetett tanulók közösségi kapcsolatait, közösségbe épülését.

- a változás a családban (első osztályba lépő gyermek, testvér születése, válás),
- a médiumok hatása gyermekeink fejlődésére (pozitív-negatív),
- az engedékenységszigor kérdése (hol a helyes középút?),
- szenvedélybetegségek - megelőzésük, gyógyításuk, (italozás, dohányzás, drogfogyasztás),
- tanulási nehézségek (dysgrafia, dyslexia, dyscalculia, egyéb) és tanulmányi eredmény látványos visszaesése,
- deviáns viselkedés: szabados életforma, csavargás, sajátos életvitelt tükröző' külső öltözködésben, hajviseletben, ékszerezettségben,
- szélsőséges politikai nézetek hangoztatása,
- szektához való csapódás,

A gyermekvédelmi munkát meghatározó pedagógiai elveink

A gyermeki jogok minél magasabb szintű megvalósulása, érvényre jutása érdekében el kell különítenünk:

- **A prevenció**, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, a veszélyeztető' körülmények kialakulásának széleskörű megelőzése és megszüntetése.
- **A szociális segítségnyújtás**, a gyermek és természetes környezetének együttműködésére építve kísérjük figyelemmel a konkrét veszélyeztető' hatásokat, és azok kezelésére megoldásokat keresünk.

- **A hatósági beavatkozás szintjét.** A család életébe történő hatósági beavatkozás kizárólag akkor engedhető meg, ha az a gyermek érdekében elkerülhetetlen.

A gyermek- és ifjúságvédelmi munka színvonala emeléséért az alábbiakat kívánjuk tenni:

- pedagógiai módszertani kultúra fejlesztése,
- gyermekközpontúság, bizalmi elv érvényesítése,
- a pedagógiai munkát segítő külső szakemberek hatékony bevonása (pszichológus),
- továbbképzések igénybe vétele,
- rugalmas alkalmazkodás a diákok igényeihez, problémáihoz,
- a gyermek, a tanuló személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködünk a szülővel,
- a gyermekközösség, a tanulóközösség kialakítása, fejlesztése,
- felkészítjük a tanulót a családi életre, családtervezésre, krízishelyzetekre,
- olyan légkört teremtünk, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen oknál fogva hátrányos, kitaszított helyzetbe kerüljön,
- törvényesség megtartása a működésben az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, illetve az 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről értelmében.

A betegségek, szenvedélybetegségek megelőzése illetve kezelése

- A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően szervezett foglalkozásokat tartunk, és kiemelten foglalkozunk az életmód-életvitel témakörrel.
- Támogatjuk pedagógusaink ilyen irányú továbbképzését.
- Az érintett tanulókat bevonjuk a szakkörök munkájába, klubok tevékenységébe, így integráljuk őket a kollégiumi közösségbe.
- Filmklub keretében lehetőséget nyújtunk speciális, a témával foglalkozó film megtekintésére, beszélgetésre.
- Prevenciós céllal előadókat hívunk kollégiumi és/vagy csoportszintű előadásokra, drogellenes programokat szervezünk.
- Szükség esetén a pszichológus szakellátását kérjük.
- Tanév elején tűz- és balesetvédelmi oktatást szervezünk.
- Intézményi „szociális hálót” működtetünk.
- Többszöri konzultáció a szülőkkel, nevelési segítség, életvezetési tanácsadás.
- A gyermek nevelési tanácsadóhoz irányítása.
- Javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére.
- Rendszeres gyermek- és ifjúságvédelmi támogatás, illetve természetbeni juttatás kérelmének előterjesztése.

A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve

A kollégium feladatai közé tartozik Magyarország állami ünnepeinek, a hozzájuk kapcsolódó eseményeknek a megismertetése, méltó megünneplése, a kollégiumi közösség egészének bevonásával, a vezetőség, a nevelőtestület segítő közreműködésével. Sajátos helyzetünkből adódóan az oldottabb légkörben tartott megemlékezéseket szorgalmazzuk, a megemlékezéseket az éves munkaterv tartalmazza.

Minden csoportvezetőtől elvárjuk, hogy a csoportjával együtt tevékenyen részt vállaljon a kollégiumi közösség számára szervezett rendezvények előkészítésében és lebonyolításában. Faliújságon hívjuk fel a figyelmet az ünnep közeledtére. A tervezés időszakában a kollégium vezetése a diákönkormányzattal és a tantestülettel egyeztet.

Minden ünnepség a délutáni szilenciumot követően kerül megrendezésre, amennyiben hétvégére esik az ünnep, az azt megelőző munkanapokon előzetes egyeztetést követően.

A hagyományok tiszteletben tartása, ápolása, újabb hagyományok teremtése és azok ápolása, valamint a kollégium jó hírnevének megőrzése az intézmény valamennyi dolgozójának, illetve tanulójának a kötelessége, különösen a nevelőtestületé és a vezetőségé.

A hagyományápolással kapcsolatos feladatok célja a kollégium meglévő hírnevének:

- megőrzése, illetve
- növelése.

Hagyományos rendezvényeink, megemlékezéseink:

- Ismerkedési est (Gólyaavató), melyen minden új kollégista bemutatkozhat.
- Sárospatak- diákéveim városa, városnéző séta tanári kísérettel az új kollégisták számára,
- Megemlékezés az aradi vértanúkról
- Megemlékezés 1956. október 23-ról
- A Reformáció Emléknapja
- Karácsonyi ünnepség,
- Egészségnevelési napok,
- Farsang,
- Kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapja,
- Megemlékezés 1848. március 15-i eseményekről, a szabadságharc hőseiről,
- Holokauszt áldozatairól megemlékezés
- Húsvéti megemlékezés,
- Kollégiumi ballagás, végzősök búcsúztatása, tabló készítése
- Megemlékezés a nemzeti összetartozás napjáról,
- Pedagógusok napja,
- Diáktalálkozók, Sport versenyek, Vetélkedők szervezése

Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

A Diákotthon, a Vay Miklós Református Technikum, Szakképző Iskola és Diákotthon intézmény-egysége ezért folyamatos, napi kapcsolatban áll az intézmény vezetőivel és nevelőtestületével.

A kapcsolattartás megvalósulásának alapvető formája a heti rendszerességgel magtartásra kerülő **vezetői értekezlet**, mely munkaértekezleten az operatív teendők koordinálására és intézkedések meghozatalára kerül sor.

A szülőkkel történő kapcsolattartás/együttműködés formái

A szülőket az intézmény egészének életéről, az intézményi munkatervről, az aktuális feladatokról

- az igazgató:
 - a szülői szervezet (közösség) választmányi ülésén tanévenként 2 alkalommal
 - a hirdető táblán keresztül,
- a nevelőtanárok:
 - a szülői értekezleten tájékoztatják.

A szülők számára a tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi lehetőségek szolgálnak:

- a szülői értekezletek,
- a nevelők fogadó órái,
- a nyílt napok,
- a tanuló értékelésére összehívott megbeszélések,
- írásbeli tájékoztatók.

A szülői értekezletek, és a nevelők fogadóóráinak időpontját az intézményi munkaterv tartalmazza.

A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az intézmény belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselők, tisztségviselők útján az intézmény igazgatójához, az intézmény nevelőihez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi szülői szervezethez fordulhatnak.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy választott képviselők, tisztségviselők útján közölhetik az intézmény igazgatójával, nevelőtestületével vagy az intézményi szülői szervezettel.

A szülők és más érdeklődők az intézmény pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az intézmény igazgatójától kérhetnek tájékoztatást.

Az intézmény **szakmai-pedagógiai programja** nyilvános, minden érdeklődő számára elérhető, megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél található meg:

- az intézmény fenntartójánál,
- az intézmény irattárában,
- az intézmény nevelői szobájában,
- az intézmény igazgatójánál,
- az intézmény könyvtárában,

- az intézmény honlapján.

A **házirend** előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az intézmény alkalmazottainak) meg kell ismernie.

A házirend egy-egy példánya megtekinthető

- az intézmény irattárában;
- az intézmény könyvtárában;
- az intézmény nevelői szobájában;
- az intézmény igazgatójánál;
- elektronikus formátumban pedig az intézmény honlapján.

A házirend egy példányát – a szakképzési és a köznevelési törvény előírásainak megfelelően – az intézménybe történő beiratkozáskor a szülőnek át kell adni.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Egészségnevelés

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13.-14. évfolyam
időkeret:	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	1 óra

Alapelvek

- Az egészséges életmód a személyiség olyan aktivitása, amely az emberi szervezet és a lélek szükségleteinek optimális kielégítését, valamint annak működését szolgálja.
- A kollégista tanulók a kollégiumi életben képessé válnak a harmonikus és konstruktív életvitel szokásrendszerének kialakítására.
- A kollégium a biztonságos és befogadó környezet kialakításával hozzájárul a kollégista tanulók kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődéséhez.

Célok

- Az önpusztító, hátrányos komponensek kialakulásának megelőzése, az előnyös komponensek gyarapítása.
- Az önálló életvitelhez szükséges ismeretek bővítése, képességek kialakítása.
- Megfelelő ismeretek közvetítése ahhoz, hogy a kollégisták elutasíthassák a szenvedélybetegségekhez, a káros függőségekhez vezető szokásokat.
- A kollégium légköre olyanná váljon, hogy az elvárt értékek maguktól értetődőek legyenek.

Feladatok

- Felkészíteni a kollégistákat az egészséges életmód, életviteli szokások tudatos felépítésére, gyakorlására, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére.
- Kialakítani az egyéni és a kollégiumi közösségi élethez igazodó napirendet.
- Segíteni a diákokat abban, hogyan kerülhetik el a környezet egészségét, biztonságát veszélyeztető helyeit, helyzeteit.

- Fejleszteni olyan képességeket, amelyek elősegítik a saját tevékenységeiket egészséges, nyugodt körülmények között folytatni.
- A nevelés során segíteni a diákokat problémáik megoldásában, konfliktusaik kezelésében, válsághelyzetben támaszt nyújtani.
- Segíteni a diákoknak a mindennapi élet során elsajátítani az adódó ügyeik intézésének, érdekeik érvényesítésének jogszerű és alkalmas módjait.

Szabadidős sporttevékenységek

- a mindennapos mozgás biztosítása
- a kollégiumon belüli versenyek szervezése
- részvétel a középiskolai kollégiumok közötti sportrendezvényeken

A csoportfoglalkozások tematikájába beépülnek

- **Társas kapcsolataink:**
 - harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés
 - élethelyzetek megbeszélése, dramatizálása
 - nemi szerepek, barátság, partnerkapcsolatok, a szülői felelősség, kapcsolatok családban
 - konfliktusok, válsághelyzetek megoldásának keresése
- **Élet a kollégiumban:**
 - harmonikus kapcsolatainkat építő közösségi szokásaink
 - felelősségünk magunk, társaink és környezetünk egészségéért, testi, lelki és közösségi „jól létéért”
- **Testi, lelki egészségünk:**
 - a betegségek megelőzése, betegápolás
 - környezetünk, a háztartás egészséget fenyegető veszélyforrásai
 - elsősegélynyújtás
 - függőséghez vezető lépések, szokások megelőzése

Módszerek, foglalkozások

- A feladatrendszer feldolgozására az életkori sajátosságokat figyelembe véve kiscsoportos és csoportos foglalkozások keretében kerül sor.
- A témákat folyamatosan, fokozatosan bővülő tartalommal, ismétlésekkel kell feldolgozni.
- A direkt ismeretszerzésen túl a kollégium életrendjével, pszichés klímájával is a kívánt hatás elérését kell elősegíteni.
- A tanulók bevonása, a bevont diákok segítése igen fontos feladat.
- A példamutatás mellett - szükség esetén - erélyes fellépésre is szükség lehet.
- A foglalkozásokon való részvétel kötelező jellegét a téma fontossága, az érdeklődők köre, továbbá az aktuális helyzet alapján a nevelőtanárra határozza meg.

Speciális kompetenciák fejlesztése

- természettudományos kompetencia

- szociális kompetencia
- állampolgári kompetencia

Fenntarthatóság, környezettudatosság

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13.-14. évfolyam
időkeret:	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra

Alapelvek

- tudatosan együttműködve társaival folyamatos tevékenység színtere legyen a környezetvédelem
- ökológiai alapokon nyugvó, tényszerű és alkalmazható ismeretek biztosítása
- erkölcsi alapelvévé váljon minden tanulónak a természet tisztelete, környezete megbecsülése
- a kollégista pozitív jövőképének kialakítása

Célok

- A kollégista váljon érzékenyvé környezete állapota iránt.
- Képesse kell tenni a tanítványokat a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére.
- Világossá tenni, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja közérzetünket, életünk kilátásait, minőségét.

Feladatok

- megmutatni a természet és az emberi környezet értékeit, esztétikumát
- megismertetni az ember és környezete harmonikus kapcsolatának lehetőségeit, törekedni arra, hogy mindezt örömforrásként élhessék át a diákok
- felkészíteni a fejlődés fontosságának a felismerésére, a környezettel kapcsolatos harmonikus életvezetésre
- elősegíteni a környezettudatos szemlélet, magatartás kialakulását
- ösztönözni a tanulókat a környezet védelmére, főként arra, hogy tartózkodjanak környezetük káros terhelésétől
- felkészíteni a diákokat a környezeti problémákkal összefüggő konfliktusok kezelésére
- tudatosítani, hogy a környezetünkkel való kapcsolatunk befolyásolja életünk kilátásait, minőségét

Foglalkozások, tevékenységek szervezése

A környezettel való kapcsolatteremtés különböző módjait beépíteni a kollégisták mindennapi életébe:

- a szobarend kialakítása (virág, terítő, otthonról hozott dísz tárgyak) és ezek ápolása
- az udvar megbecsülése, ápolása
- víz-, az áramhasználat, energiatakarékos program
- a tanulóasztal rendje, tisztasága

- a hűtőszekrény, az ételtároló, a mosdó, a fürdő, a zuhanyozó rendben tartása és ésszerű, takarékos, tiszta használata

A csoportfoglalkozások tematikájába beépülnek

- a közvetlen környezet veszélyei
- a kötelező tűz- és balesetvédelmi tájékoztatók, tűzriadók
- szűkebb környezetünk megismerése
- természetvédelmi értékek a tanulók saját lakóhelyén
- természetvédelmi területek elhelyezkedése Magyarországon
- a világörökség részei
- megemlékezés a környezetvédelmi napokról
- a Föld Napja (április 22.)
- a Madarak és Fák Napja (április 27.)
- a Víz Világnapja (március 22.)
- a Környezetvédelmi Világnap (június 5.)

A megvalósítás módszerei

- előadások, filmek
- kirándulások, megfigyelések, túrák
- egyéni gyűjtőmunka, szakirodalom feldolgozása, kiselőadások
- kiállítások, vetélkedők

Speciális kompetenciák fejlesztése

- természettudományos kompetencia
- szociális kompetencia
- állampolgári kompetencia

Záró rendelkezések

1. A szakmai program és kollégiumi pedagógiai program engedélyeztetésének, nyilvánosságra hozatalának és módosításának mechanizmusa

- a./ A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje

Az oktatói testület számára, a program elfogadása előtt, az igazgató biztosítja a programtervezet 1-1 példányának átadásával a megismertetést 30 napos véleményezési határidővel.

- b./ A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

A szakmai program és kollégiumi pedagógiai program 1-1 példánya az intézmény igazgatói irodájában, irattárában, ill. könyvtárában kerül elhelyezésre

- c./ A tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje

Az intézményhasználók az igazgatótól kérhetik a szakmai programba és kollégiumi pedagógiai programba történő betekintést. Az érdeklődők a könyvtárban olvashatják el a dokumentumot, ill. az intézmény honlapjáról is lehetőség van azt letölteni.

- d./ A szakmai program és kollégiumi pedagógiai program módosítása

Az intézmény a szakmai programjának és kollégiumi pedagógiai programjának módosítását - indoklás mellett - kezdeményezheti az igazgató, az intézmény vezetősége, az egyes tantárgyi munkacsoportok/munkaközösségek. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az igazgató köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni.

Az oktatói testület többségi határozattal (a jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról.

Amennyiben az oktatói testület a módosítás mellett dönt, az igazgató a döntés után 10 napon belül köteles a módosítási kérelmet a fenntartónak felterjeszteni.

2. Legitimációs záradék

Intézményünk *szakmai programja és kollégiumi pedagógiai programja* módosítását az oktatói testület 2025. április 28-án elfogadta.

Felülvizsgálatát 2030. évben határozta meg.

Sárospatak, 2025. április 28.

igazgató

Az oktatói testületi elfogadást igazoló jegyzőkönyvi kivonat csatolva

Nyilatkozat

A VAY MIKLÓS REFORMÁTUS TECHNIKUM, SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS DIÁKOTTHON
oktatói testülete képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. Az oktatói testület a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program módosítását 2025. április 28-i ülésén megtárgyalta, a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program módosítási javaslatát elfogadta.

Sárospatak, 2025. április 28.

.....
az oktatói testület képviselőjében

Nyilatkozat

A VAY MIKLÓS REFORMÁTUS TECHNIKUM, SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS DIÁKOTTHON
Szülői Munkaközösségének képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. Az SzM elnöksége a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program módosítását 2025. április 28-i ülésén megtárgyalta, annak módosítási javaslatával egyetért.

Sárospatak, 2025. április 28.

.....
a Szülői Munkaközösség elnöke

Nyilatkozat

VAY MIKLÓS REFORMÁTUS TECHNIKUM, SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS DIÁKOTTHON
Diákönkormányzata képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program elfogadásához előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk. A Diákönkormányzat a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program módosítását 2025. április 28-i ülésén megtárgyalta, a szakmai program és kollégiumi pedagógiai program módosítási javaslatát elfogadta.

Sárospatak, 2025. április 28.

.....
a diákönkormányzat vezetője

Igazgató jóváhagyó nyilatkozata

***A VAY MIKLÓS REFORMÁTUS TECHNIKUM, SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS
DIÁKOTTHON*** szakmai programját és kollégiumi pedagógiai programját jóváhagyom:

Sárospatak, 2025. április 28.

P.h.

.....
igazgató

Mellékletek

1. Szakmai program
2. Egészségfejlesztési program
3. Legitimálási jegyzőkönyvek

Fenntartói jóváhagyó nyilatkozat

A Tiszáninneni Református Egyházkerület, mint a fenntartó a szakmai programot és kollégiumi pedagógiai programotnapján jóváhagyja.

Miskolc, 2025.

P.h.

.....

fenntartó képviselőjében